RADIOGRAFIE POSTELECTORALA pag. 2

PREOȚI RĂSTIGNIȚI PE ALTARUL GOLGOTEI ROMÂNEȘTI pag. 6

BISERICA DIN STRADA SAPIENȚII pag. 10-11

EVREII ÎN ROMÂNIA pag. 13

libertate
solidaritate
dreptate

PUNCTE CARDINALE

Anul II, Nr. 11/23
noiembrie 1992
16 pagini - 40 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE DEMOCRAT CREȘTINĂ

Luca Giordano: Arhanghelul Mihail izgonind din cer îngerii răzvrătiți.

Și s-a făcut război în cer: Mihail și îngerii lui au pornit război
cu balaurul, iar balaurul și îngerii au stat în luptă,
Dar n-au izbutit, nici nu s-a mai găsit pentru ei loc în cer.
Și aruncat a fost balaurul cel mare, șarpele cel de demult,
care se chiamă diavol și Satana, cel ce înșeală toată lumea,
aruncat a fost pe pămînt și îngerii lui aruncați au fost cu el.

Apocalipsul Sf. Ioan Teologul 12; 7, 9.

Nimeni nu pune, la haină veche, petec dintr-o bucată nouă, căci plinitura aceasta trage haina și se face o ruptură și mai rea.

Matei, 9, 16.

DEZNĂDEJDEA NAȚIONALĂ

Noul insucces electoral al Opoziției anticomuniste din România tinde să creeze, în mod vădit, o stare de deznădejde generalizată, mai ales în rîndurile tineretului și ale intelectualității. Mulți își exprimă intenția de a părăsi țara sau de a se izola complet de orice formă de viață politică. Nu este greu de constatat că avem de-a face cu exact aceeași stare de spirit și cu exact aceleași"soluții" ca pe vremea vechiului regim. Să fie oare aceasta răzbunarea postumă a Marelui Împușcat?

Situația este, fără îndoială, gravă; chiar mult mai gravă decît în mai '90 (cînd nu era vorba decît de un mandat provizoriu de doi ani și cînd, de bine-de-rău, majoritatea vechilor politruci ceaușiști se mai afla încă într-o relativă marginalizare, permițînd măcar iluzia unei primeniri). Atunci, la doar cîteva luni de la evenimentele din decembrie '89, exista și scuza că Opoziția n-a avut vreme să se închege, iar electoratul să se dezmeticească. Pe de altă parte, la acea dată mai subzistau încă firave bastioane comuniste și în alte țări din fostul lagăr socialist. Prin urmare, deziluzia pricinuită pe plan intern și extern de primul truimf electoral al forțelor neocomuniste a putut fi depășită destul de repede prin invocarea stării de provizorat "postrevoluționar". Astăzi, serios vorbind, nu mai poate fi vorba de așa ceva. Neocomuniștii de felurite nuanțe s-au instalat temeinic și... pe *patru ani*, în fruntea Statului, deținînd *toate frînele Puterii* (președinte, parlament, și — putem anticipa — guvern). Au reapărut în față figuri sinistre (Păunescu, Vadim, Verdeț etc.) și e de presupus că, în contextul favorabil creat, vor mai reapărea și altele (de ce nu chiar din rîndul foștilor cepexiști?). *Încetinirea* Reformei (care nu e neapărat rea în sine) se va face pe principii populiste de tip comunist (ceea ce reprezintă un dezastru garantat). Vechile structuri și vechea mentalitate se vor perpetua, existînd chiar riscul de a deveni insolente (și cum n-ar face-o, de vreme ce — dacă nu se va întîmpla vreo minune — nimic nu le mai poate contracara în mod efectiv?!). Opoziția noastră, visătoare și inanită, va trebui să-și caute temeiuri noi (atît umane, cît și strategice). Conservatorismul prost al masselor timorate și necultivate se dovedește un zid mult mai greu de străpuns decît și-au închipuit unii. În fine, "imaginea" României a devenit și mai dubioasă pe plan extern, căci am reușit să ajungem, la propriu, "lanterna roșie" a Europei, singura țară (excepție făcînd conglomeratul C.S.I.) în care comunismul se păstrează robust și chiar fățiș. E foarte de așteptat ceea ce n-ar fi trebuit să se întîmple cu nici un chip: o și mai mare izolare (politică, economică, militară) în context european, stare ce nu poate fi decît spre mulțumirea ungurilor și rușilor, obsedanții noștri vecini, care — chiar dacă din motive diferite — privesc cu bucurie tot mai evidenta noastră cufundare în prăpastie. Și de aici se vede demagogia așa-zisului "naționalism" practicat de forțele stîngiste conservatoare (P.U.N.R., P.S.M., P.R.M. — noua "Partidă Națională", avîndu-l în cap pe sacerdotul roșu, poetastrul Adrian Păunescu — dar și F.D.S.N.). Oare ce naționalism poate fi acela care, invocînd întruna interesele naționale, nu face altceva decît să le deservească în chip monstruos? Ce dragoste de neam poate fi aceea care tinde să se facă din poporul român o excepție rușinoasă pe plan european? Oare Ceaușescu nu făcuse același lucru?!

Iată din ce cauză cel puțin o treime din populația României (cea mai pregătită, cea mai capabilă de mobilitate) este păscută azi de spectrul deznădejdii. Abia acum a devenit limpede că necesara primenire de adîncime a țării a eșuat, că o nouă șansă istorică a fost lamentabil pierdută. De-acum totul rămîne de luat de la capăt...

Ceasul e greu, dar n-ar trebui să ne reducem la el. Cufundarea în deznădejde (și mai ales permanentizarea ei) ne-ar reteza orice perspectivă de asanare viitoare. Ea ar echivala cu un act de sinucidere națională. Trebuie găsite resurse noi, cu care să luăm totul de la început, învățînd ceea ce este de învățat din experiența acestei ratări istorice și încredințîndu-ne milei și puterii lui Dumnezeu. Depășirea deznădejdii naționale va trebui să fie un exercițiu moral și spiritual pentru potențialii salvatori de mîine ai României. Am pierdut în afară, dar nu trebuie să pierdem și lăuntric în încleștarea noastră cu Istoria. Ceea ce am risipit prin politicianism s-ar cuveni să recuperăm prin creștinism. Numai aceasta mai poate fi baza — *dreaptă*, firește! — pe care să ajungem a ne reîntrupa din propria cenușă. "Îndrăzniți! — spune Hristos. Eu am biruit lumea".

Răzvan Codrescu

O RADIOGRAFIE POSTELECTORALĂ

Rezultatele alegerilor din 27 septembrie şi 11 octombrie ne-au arătat limpede, dacă ne mai îndoim cumva, că lumea românească de azi este o tragică sumă de discrepanţe, ce vor trebui bine conştientizate şi analizate, dacă vrem să ajungem a le depăşi cîndva. Opoziţia noastră (fie ea politică sau spirituală) va trebui să pornească de acum înainte de la cunoaşterea cît mai exactă a realităţilor, iar nu de la o nouă inflaţie de teorii şi de bune intenţii. Este nevoie să diagnosticăm fără greş (şi fără ascunderi după deget) răul de care suferim, pentru a-i putea aplica un tratament corespunzător (ce s-ar putea să fie mai mult unul de natură educaţională decît pur politică).

Se constată mai întîi discrepanţa între România de dincolo şi România de dincoace de munţi (cu atît mai primejdioasă cu cît implică statutul viitor al Transilvaniei). Succesul mai mare al Opoziţiei anticomuniste în Ardeal şi-n Banat nu se explică doar prin "elementul unguresc" (ce-şi urmăreşte — nota bene — sub călăuza U.D.M.R. în primul rînd interesele proprii, de natură etnico-politică), ci şi printr-un mai mare grad de civilizaţie al românilor de acolo (adică o mai clară conştiinţă civică şi politică, o mai întinsă şi corectă informare, o mai mare mobilitate reformistă). Oricum, este o ruşine naţională că bruma noastră de opoziţie anticomunistă se vede nevoită să se sprijine atît de substanţial pe elemente neromâneşti.

În al doilea rînd se constată o adîncă discrepanţă între mediul urban şi mediul rural. Populaţia orăşenească, mult mai informată, se arată nemăsurat mai prielnică schimbărilor şi mai ostilă supravieţuirilor nomenklaturiste. Ea tinde, de aceea, să recepteze populaţia rurală ca pe un fel de balast naţional. Asistăm la o nouă compromitere a termenului de "ţăran" (dacă în trecut ţăranii erau "talpa ţării" şi rezervorul de primenire a forţelor naţionale, ei tind să devină astăzi, în incultură şi corupţie, factori de paralizie ai organismului social).

În al treilea rînd vine discrepanţa între tineri şi bătrîni. E mai mult decît evident că tinerii (cu osebire liceenii şi studenţii) nu-i agreează pe Iliescu şi pe acoliţii săi, dovedind o atitudine ferm şi consecvent anticomunistă, în vreme ce "bătrînii" (adică majoritatea celor trecuţi de 45-50 de ani) au o atitudine de inhibiţie şi de laşitate nostalgică, grefată pe prejudecăţi şi pe visceralitate primitivă (rezultate tipice ale îndelungatei băi de comunism pe care au făcut-o). Acest conflict între generaţii ameninţă să atingă forme tragice, adevăraţii păgubiţi rămînînd tinerii, al căror viitor este astfel compromis de proprii lor părinţi, victime nevindecate — oare şi nevindecabile? — ale unei istorii de coşmar).

Nu trebuie scăpată din vedere, în al patrulea rînd, nici discrepanţa dintre diferitele categorii sociale (tot o moştenire din iadul comunist, intenţionat radicalizată de către Puterea "emanată" în urmă cu trei ani, printr-o nouă şi odioasă valorificare a vechiului dicton Divide et impera). Discrepanţa între "muncitori" şi "ţărani", fără să fie eludată, nu are forme atît de grave. În schimb, discrepanţa între intelectuali şi neintelectuali este de-a dreptul îngrijorătoare (n-am ieşit încă de sub ruşinea naţională a acelui "Noi muncim, nu gîndim"). E de fapt înfruntarea surdă dintre instrucţie şi ignoranţă, dintre educaţie şi barbarie, dintre idealuri şi scopuri, dintre spirit şi brută. Oricît ar părea de paradoxal, principala vină revine totuşi intelectualilor, care nu s-au priceput sau n-au avut tăria de a desfăşura o campanie eficientă de armonizare socială, pe măsura pretenţiilor lor de "elită" a societăţii. Dinspre ei rămîne să plece, peste orgolii şi comodităţi, procesul dificil de normalizare viitoare. Nu prin infatuare sau dispreţ, nu prin lamentaţii sau discursuri retorico-păsăreşti se poate remedia această criză acută (constituind şi unul dintre principalele handicapuri politice ale inconsistenţei noastre opoziţii?).

Poate că, la o analiză încă mai atentă, s-ar putea identifica şi alte discrepanţe; majore rămîn însă cele de mai sus. Ne-am mulţumit aici doar să le trecem în revistă. Meditaţia asupra lor rămîne un imperativ de perspectivă, de la care s-ar putea să atîrne destinul nostru naţional, nu doar la judecata oamenilor, ci şi la Judecata lui Dumnezeu.

Adolf Vasilescu

ÎNCOTRO?

Nu ştiu dacă Lucian Blaga, cînd scria: "Sîntem ca nişte sori căzuţi în hău/ Încătrău, încătrău?...", o fi fost inspirat sau nu, dar premonitoriu în ceea ce priveşte deruta ontologică a insului căzut în istorie, fără îndoială că da.

Lăsînd la o parte simpla metaforă, pentru momentul politic în care ne aflăm, ceva mai potrivit nici că se putea. Şi nu numai în cazul nostru, al României, ci al întregului "Est", al tuturor ţărilor, proaspăt ieşite din experienţa istorică a comunismului.

Iar ofertele salvatoare, îndrumările, soluţiile, sugestiile, care mai de care mai generoase, ne îmbie s-o apucăm cînd spre o "Europă Unită", cînd spre o "Casă Comună Europeană". Ce mai! O ploaie de bune intenţii, de promisiuni (nu arareori chiar încercări de insidioase convingeri) cum că soluţia numai acolo, la Bruxelles sau la Strasburg s-ar găsi, într-o "Europă a noastră".

Deci o Europă a noastră; dar cine sînt aceşti "ai noştri"? Se pune imediat întrebarea (şi nu chiar din simplă curiozitate). Pentru că da, e vorba totuşi de Europa, de continentul nostru, despre care, în culise, atunci cînd vine vorba şi întrebi, dacă nu ţi se rînjeşte în nas, ţi se răspunde cu un surîs compătimitor: Ce nu-nţelegi? Chiar nu-nţelegi cine sîntem noi?! Şi nedumeririi tale de întrebător, să zicem naiv, îi urmează în suflet teama, cu frisoane chiar, cînd gîndul te duce la un "nu cumva să cădem din lac în puţ" sau să nimerim la un "jupîn" şi mai hapsîn...

Şi nu că "nu ne-am vinde ţara", dar şi noi şi polonezii prea sîntem păţiţi, la răscrucile istoriei. Să vorbeşti apoi, tot în "faldurile" politicii europene de la Paris, Strasburg sau Bruxelles, de naţiuni (chiar şi numai de cele europene) e ca şi cum ai vorbi de morţii dintr-un cimitir! Şi atunci, Europa aceasta viitoare, te gîndeşti a cui să fie? A naţiunilor? În nici un caz (ţi se sugerează), ci "a noastră", a "Weltburgerilor", a "cetăţenilor lumii"; a celor care au înţeles că în "New Age" puterea economico-financiară e totul, că bogăţia dictează, că bursa stăpîneşte şi că "viţelul de aur" e idolul care trebuie să înlocuiască crucea.

Or, în această perspectivă, a realilor stăpîni ai lumii de azi, o "Europă a naţiunilor" s-ar contura, pentru ei, ca o aberaţie.

A eminenţelor nu "cenuşii", ci "aurii" se conturează sau se vrea a fi Europa de mîine. Paradisiacă perspectivă!

Şi de ce nu, dacă naţiunile — cobai experimentali ai istoriei — ar putea fi seduse sau constrînse s-o accepte?

Amintirea unei parabole spuse de Salvador de Madariaga la Geneva, pe vremea Ligii Naţiunilor, cînd Litvinov, ambasadorul Uniunii Sovietice de atunci, a făcut tot naţiunilor Europei invitaţia unei "îmbrăţişări" atotcuprinzătoare, ne împinge la meditaţie. Despre ce era vorba; Litvinov, la acea şedinţă a ligii Naţiunilor din Elveţia, în faţa diplomaţilor europeni, face propunerea unei apropieri a Uniunii Sovietice de toate celelalte mari ţări din Apus. La care Salvador de Madariaga îi răspunde prin parabola ursului (în franceză cu un joc de cuvinte între l'ours şi l'U.R.S.S.

Adică, binevoitorul şi simpaticul urs, primul ajuns la conştiinţa suspendării oricăror beligeranţe cu celelalte animale din pădure, le propune pacea şi împăcarea generală, prin renunţarea la orice armă. Şi, ca să-i convingă pe toţi cei din pădure de adevărul spuselor sale, primul care-şi smulse colţii şi ghearele aruncîndu-le jos, fu el. După care urmară cerbii, apoi lupii şi toate celelalte dobitoace, rînd pe rînd, lepădîndu-şi fiecare "însemnele puterii", pînă la cel din urmă. De bucurie, atunci, ursul, continuă parabola diplomatului iberic, a dat să-i îmbrăţişeze strîns la piept pe fiecare. Şi tot din binevoitoare îmbrăţişare, de după, n-a mai rămas nimeni cu viaţă. Mutatis mutandis însă alegoria rămîne în picioare şi azi, iar tîlcul ei ne poate oricînd îndreptăţi teama, suspiciunea, rezervele şi scepticismul. Şi atunci, oricît am fi de asiguraţi că ni se va realiza raiul pe pămînt, cu "mijloace ştiinţifice" chiar, după ce am mai păţit ce am păţit, de ce să nu suflăm şi acum în iaurt cînd auzim de o "Europă Unită", sau de "Casa noastră comună de la Urali la Atlantic"?

Sătui de un paradis ideologic promis, n-am mai vrea să intrăm într-altul "asigurat", în care, confiscîndu-ni-se bucuria de a fi noi înşine, să ni se ofere "splendorile" altora. La ce ne-ar folosi doinele, dacă n-am mai avea cui le cînta? Şi dor după cine să ne mai fie într-o Europă amorfă, "a noastră", dacă nu tot după ceea ce am pierdut, adică după propria identitate?

Nu; n-am vrea. Aşa că ÎNCOTRO o apucăm, trebuie să cumpănim bine, pînă mai avem încă mintea limpede şi instinctele nepervertite.

Marcel Petrişor

ANUNŢ CĂTRE CITITORI

Cu împlinirile şi cu neîmplinirile ei, credincioasă după puteri ideii creştine şi ideii naţionale, pe care s-a străduit să le slujească de pe poziţii independente, în răspărul unei lumi care tinde să nu mai aibă nimic sfînt, revista *PUNCTE CARDINALE* se vede ajunsă în situaţia nefericită de a aduce la cunoştinţa cititorilor probabila încetare a apariţiei sale odată cu încheierea acestui an.

Creşterea galopantă a preţului hîrtiei şi a celorlalte cheltuieli de tipărire şi difuzare depăşeşte resursele financiare ale unei reviste care a căutat să nu accepte nici un compromis din raţiuni materiale.

Cu mari eforturi vom încerca să asigurăm şi apariţia numărului pe luna decembrie, spre a nu rămîne datori abonaţilor noştri din ţară şi din străinătate. Le mulţumim tuturor celor ce ne-au sprijinit de-a lungul timpului şi au binevoit să ne citească, fiind într-un duh cu noi. Ne vom despărţi de toţi cu inima strînsă.

Se pare că într-o ţară şi într-o lume în care se găsesc şi bani şi înţelegere pentru cele mai năstruşnice şi costisitoare aventuri politice, ca şi pentru cele mai perverse fiţuici pornografice, o revistă creştină, deşi mai puţin costisitoare, nu-şi poate îngădui să subziste...

REDACŢIA

ISTORICI ȘI ISTORII

Istoricului care studiază regii merovingieni sau războiul de o sută de ani nu i se cere să-și prezinte, în orice moment, permisul de cercetare. Societatea și profesiunea îi acordă, oricît de puțin și-ar fi făcut ucenicia tehnică, virtuți de răbdare și obiectivitate. Discutarea rezultatelor nu mobilizează decît erudiții și erudiția.

Istoricul Revoluției franceze însă trebuie să producă alte titluri decît competența sa. Trebuie să-și anunțe culoarea. Trebuie mai întîi să spună de pe ce poziții vorbește, ce gîndește, ce caută; iar ceea ce scrie el despre Revoluție are un sens prealabil lucrării înseși: este *opinia* sa, formă de judecată care nu este cerută cînd e vorba de merovingieni, dar este indispensabilă pentru 1789 sau 1793. Numai să-și exprime această opinie și a spus totul: iată-l regalist, liberal sau iacobin. Iată că prin această parolă istoria sa are o semnificație, un loc, un titlu de legitimitate".

Am reprodus pasajul de mai sus din lucrarea istoricului francez François Furet, "Reflecții asupra Revoluției franceze", apărută recent la Editura Humanitas în traducerea lui Mircea Vasilescu, pentru a atrage atenția asupra prudenței care trebuie să stea la baza acceptării unor relatări și interpretări privind istoria contemporană, chiar dacă ele poartă semnătura unor istorici consacrați. Pentru acest capitol de istorie, avînd în vedere faptul că interesele și pasiunile sînt încă vii, ca o dovadă de onestitate profesională, așa cum cere François Furet, istoricul "trebuie să-și anunțe culoarea".

Din păcate, mulți, prea mulți "istorici consacrați" profită cu o revoltătoare lipsă de decență de calitatea lor pentru a răstălmăci și a denatura în chip tendențios adevărul despre perioada dintre primul război mondial și instaurarea dictaturii comuniste, cu un accent deosebit pus pe activitatea Mișcării Legionare.

Publicînd circulara Nr. 148 dată în Februarie 1938 de Corneliu Codreanu, Testamentul rostit de Maria Iordache (Maica Mihaela) în anul 1963 în temnița de la Miercurea Ciuc unde a fost asasinată, precum și recentul mesaj al lui Virgil Maxim, unul din puținii supraviețuitori din rîndul celor care au petrecut peste două decenii în temniță pentru statornica lor credință în destinul neamului românesc, nu urmărim altceva decît să-i invităm la circumspecție față de invazia de documente "autentice" pe cei animați de dorința sinceră de a cunoaște adevărul despre România interbelică.

MESAJUL TESTAMENTAR AL MARIEI IORDACHE (MAICA MIHAELA)

...Vor veni mulți care vă vor sili să recunoașteți că Mișcarea a urmat un drum greșit și că rostul luptei ei n-a fost decît o rătăcire. Tuturor acestora le veți răspunde răspicat: Legionarii nu au greșit în principiu. Ei au vrut să scoată neamul românesc din fundul unei adînci prăpăstii de întuneric, dezmăț și necredință. Au aprins o făclie și au știut să-și țină ochii ațintiți spre ea. Dacă am greșit că am scos sabia, atunci cînd vrăjmășiile ne copleșeau din toate părțile, am și primit cu seninătate să ne plecăm capul sub ea. Viețile curmate — ale noastre și ale vrăjmașilor noștri — vor sta în cumpănă în fața lui Dumnezeu. Nimeni nu are dreptul să frîngă vieți omenești. Noi n-am dorit să ucidem, ci să ne apărăm de cei ce ne-au ucis cu sutele.

Astăzi, ridicați pe jertfele martirilor noștri, continuăm să năzuim spre cărarea cea dreaptă și sîntem siguri de lumină. Călăuzele noastre dintru început continuă să ne îndrume de dincolo de mormînt.

Am vorbit despre Hristos și am mers — în parte, după puteri — pe urmele Lui. Acum sîntem total ai lui Hristos, viețuind întru El. Drumul acesta înseamnă dragoste și numai dragoste. Toate celelalte să le lăsăm în seama lui Dumnezeu, iar grija noastră să fie una singură: aceea de a cunoaște voia Lui și de a o împlini întocmai, chiar cu prețul vieților noastre...

NOTA REDACȚIEI: Maica Mihaela a suferit fără crîcnire și a murit mucenicește, în plină tinerețe, la închisoarea comunistă de la Miercurea Ciuc. Cele de mai sus au fost transmise cu viu grai, spre memorare, celor ce aveau să supraviețuiască groaznicelor încercări.

SEMNAL DE ALARMĂ

Nu vă lăsați înșelați!

Nu poate fi vorba de reeditarea Mișcării Legionare ca **formulă politică**, așa cum încearcă unii — aparent de bună-credință — s-o acrediteze acum. Mai întîi de toate, ea nici nu a luat ființă ca o formațiune politică între altele, ci ca un act de protest mirean împotriva spiritului ateu, comunist și masonic, deci ca o forță mărturisitoare a Duhului lui Iisus Hristos, sub oblăduirea Sf. Arhanghel Mihail. Sub acest semn s-a născut și sub acest semn trebuie să rămînă.

Ion Moța spunea limpede că adevărații legionari nu au drept gînd călăuzitor pe acela de a face politică, ci că ei sînt "robii unei credințe", întorcîndu-se întotdeauna "în genunchi, la Icoană".

Aici se rezolvă menirea spirituală a legionarismului autentic: ÎN FAȚA ICOANEI LUI HRISTOS!

Toți cei ce vor avea tăria să și-l asume și să-l mărturisească pentru Neamul Românesc vor fi numiți de acum înainte **legionari**, cu sau fără voia lor. Și vor fi prigoniți pentru mărturia lor că Iisus Hristos rămîne în veci singurul îndreptar adevărat de viață spirituală, atît la nivel individual, cît și la nivel comunitar.

Nașterea Legiunii Arhanghelului Mihail în 1927 a fost un șoc spiritual, expresie a purtării de grijă a lui Dumnezeu pentru Neamul Românesc. Ea nu a avut, nu are și nu va avea nevoie de altă îndreptățire decît aceea pe care i-o conferă credința ei primenitoare de suflet național.

Acesta a fost țelul ei originar și după acest țel trebuie judecată: întoarcerea la Dumnezeu, consolidarea sinceră și conștientă a unității duhovnicești în Biserica lui Hristos, din care Satana, prin slujitorii săi iudeo-masoni, încearcă necontenit, pe diferite căi, să scoată elita neamului nostru, pervertind-o printr-un fals umanitarism și confiscînd-o pentru un plan diabolic, anticreștin și antinațional, în care strălucirea amăgitoare a imanenței istorice ar urma să întunece realitatea transcendenței divine.

Cei inspirați **atunci** de Dumnezeu și-au făcut datoria, plătind cu propria lor viață curajul sublim al mărturisirii adevărului și al deconspirării forțelor satanice.

În acest sens spiritual Mișcarea Legionară a existat istoric și continuă să existe, prin actele mărturisitoare, prin toți cei ce s-au integrat, la chemarea dreptății românești, în Biserica Luptătoare de aici și-n Biserica Triumfătoare de dincolo.

Daca-L iubiți pe Hristos și-L mărturisiți pînă la jertfa de sine ("un Domn, o credință, un botez"), atunci sînteți creștini adevărați, iar ca români, făcînd aceasta, dușmanii voștri vă vor arăta cu degetul și vă vor numi... **legionari**!

Dar ce ne putem dori mai mult, ca închinători ai Crucii ce sîntem, decît ca Hristos să ne învrednicească să trăim și să murim întru El, slujindu-l fără cîrtire, cu neamul nostru cu tot?

"Noi, legionarii, — scria Ion Moța — avem la îndemînă cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decît toate tancurile și mitralierele: **propria noastră cenușă!**". Cenușa morților noștri, mărturisitoare în eternitate în fața lui Dumnezeu.

Fiți deci atenți la cursa pe care umblă să v-o întindă dușmanii sau falșii voștri prieteni, cei ce urmăresc să vă tîrască în arena politică, spre a vă putea compromite și lovi mai ușor! Unora ca aceștia zîmbiți-le senini, de la înălțimea credinței voastre.

Virgil Maxim
Noiembrie 1992

CIRCULARA Nr. 148

Către legionari, ziariști, autorități și publicul românesc

Am convocat încă de acum o săptămână pe ziariști pentru mâine Marți 22 Februarie a.c. ora 8 seara, în scopul de a încerca să fac unele declarații politice privind atitudinea noastră ca partid, în fața nouilor împrejurări.

Deoarece Miercuri 23 Februarie este ultimul termen pentru facerea declarațiilor de către funcționari și înaintarea demisiilor din partide, mă văd silit a face aceste declarații astăzi, pentru ca ele să ajungă în timp util membrilor noștri.

Iată aceste declarații, pe care le fac în numele forului conducător al Mișcării Legionare:

Anunțăm pe membri, că începând cu data de astăzi 21 Februarie 1938 "Partidul Totul pentru Țară" nu mai există.

Întreaga conducere a căzut de acord că rațiunea de existență a Partidului a încetat.

Toți cei legați până în prezent juridicește de acest partid, funcționari de Stat, sau nefuncționari sunt deslegați de toate aceste legături, luându-și complecta libertate de acțiune, Toate funcțiunile, Șefi de regiuni județene, etc., sunt desființate. Sediile se închid și se dau proprietarilor.

Motivele care ne-au determinat la această hotărâre sunt:

Decretul Regal Nr. 870 din 17 Februarie 1938, cuprinde următoarele dispoziții:

a. Funcționarii Statului nu pot face politică, nu mai pot face parte din partide.

b. Cei ce nu sunt funcționari, adică restul de cetățeni, dacă acționează politicește sunt sancționați.

c. Conducerea este sancționată, dacă mai dă circulări, ordine, dispoziții.

Deci suntem aruncați din raportul de Drept în raportul de Forță. Pe acesta însă, noi nu-l primim. Noi am înțeles să acționăm în cadrul legii, manifestându-ne credințele noastre.

Dacă aceast n'o putem face, și dacă orice manifestare de credință ne este interzisă, rațiunea de existență a partidului nostru a încetat.

Noi nu voim să întrebuințăm forța.

Nu voim să întrebuințăm violența.

Ne este suficientă experiența din trecut, când fără voia noastră am fost atrași pe calea violenței. La orice violentare noi nu mai răspundem în nici un fel: suportăm. Și chiar atunci când întreaga națiune este tratată ca o turmă de animale inconștiente.

Lovitură de Stat nu voim să dăm.

Prin existența însăși a concepției noastre, noi suntem contra acestui sistem. Ea însemnează o atitudine de bruscare, de natură exterioară, pe când noi așteptăm biruința noastră dela desăvârșirea în sufletul națiunii, a unui proces de perfecțiune omenească.

Nu vom întrebuința aceste mijloace, pentrucă tineretul de astăzi, are prea adânc înfiptă conștiința misiunii sale istorice și a răspunderii sale pentru a face acte necugetate, care să transforme România într'o Spanie însângerată.

Generația noastră întreagă vede bine mânușa, care i s'a aruncat.

Mânușa aruncată va rămâne însă jos.

Noi refuzăm s'o ridicăm.

Ceasul biruinții noastre încă n'a sunat. E încă ceasul lor.

Dacă generația bătrânilor noștri, crede că e mai bine așa cum a procedat, noi nu avem să ne amestecăm pentru a le da lecții.

Ei poartă răspunderea în fața lui Dumnezeu și a Istoriei.

Dealtfel părerile mele, simple păreri, asupra ultimelor evenimente vor fi fixate într'o scrisoare adresată unuia din miniștrii actualului cabinet.

În același Decret Regal, se vizează comerțul legionar. Pentru a nu da naștere la nici o posibilitate de conflict, cu multă durere, renunțăm și la activitatea comercială. Întregul comerț legionar se lichidează. Șefii de întreprinderi, vor anunța personalul din timp pentru a se putea plasa în altă parte. Cei 70 copii întreținuți de noi vor fi trimiși acasă, ne mai putând suporta cheltuiala întreținerii lor.

În timpul liber care ni se deschide, îndemn pe toți tinerii să studieze cât mai profund în direcția meseriei lor.

Dealtfel și eu profitând de acest timp, voi pleca peste o lună la Roma, pentru a mă ocupa de traducerea și de tipărirea în limba italiană și franceză a cărții mele. Deasemenea, voi scrie volumul al 2-lea.

Și acum în ceasul disolvării noastre, noi tineretul României, crescuți în credința legionară, mulțumim generației bătrânilor oameni politici, pentru modul în care s'au purtat cu noi, pentru modul în care ne-au tratat, pentru exemplele de caracter, onoare, demnitate și legalitate pe care ni le-au dat.

Închizând această tristă pagină, rămânem legați în duhul lui Moța, Marin și al Celorlalți morți ai noștri, care se roagă pentru noi lui Dumnezeu.

Credeți, camarazi din sate, din orașe, din munți și din câmpii, în viitorul legionar al României, pe care nici ura, nici uneltirea vicleană și nici moartea nu-l pot împiedica.

Corneliu Zelea Codreanu

București, 21 Februarie 1938

"LUMINĂ, MAI MULTĂ LUMINĂ" (V)

CINSTEA SUFLETEASCĂ

"Vreau să știu! Cred că este dreptul meu să știu. Şi nu numai al meu. E un drept pe care-l revendică o întreagă generaţie care-şi revendică ignoranţa, o simte ca pe o boală ruşinoasă, ca pe un blestem. Am fost născuţi şi crescuţi în minciună. O pală de aer curat ne taie respiraţia, ne ameţeşte. Îi privim pe cei crescuţi în libertate şi ne simţim bicisnici. Ştim că adevărurile n-au fost niciodată uşor de suportat, dar trebuie rostite. Aveţi datoria să vorbiţi şi noi să vă ascultăm. Cu ce drept pretindem asta? Cu cel al alergătorului la revoluţie, al celui ce ştie gustul bastonului de cauciuc pe spinare, al celui gonit de scutieri dar ocolit de gloanţe. Astăzi nevoia de a şti ce e drept şi cinstit ne muşcă, ne arde, ne doare. Mă seacă la inimă că nu pot să-mi îndeplinesc datoria faţă de cunoscuţii şi necunoscuţii pe care gloanţele nu i-au ocolit ci străbătîndu-i, pe ei prin trup, pe cei rămaşi prin suflet, au făcut din noi nişte dependenţi de drogul: adevăr. Am vrea să-l avem, să-l strigăm în gura mare, dar ar trebui, mai întîi, să-l ştim. Ne lipseşte ca aerul, fără el ne sufocăm. Sîntem cu spatele la zid, zidul ruşinii, durat din imensele blocuri de tăcere cărate timp de patruzeci de ani de cei chinuiţi. Înţelegem, dar... Prietenii mei sînt deja în Austria şi Germania, iar alţii îşi fac calcule pentru Canada sau Australia. Şi ţara asta, întreb?

Ştiu că aţi fost închişi şi aţi suferit mult. Dar în acele infernale condiţii aţi avut libertate spirituală. În atmosfera de iad a temniţelor comuniste aţi respirat, totuşi, liberi, pentru că acolo aţi trăit într-o lume, într-un fel, privilegiată. Aveaţi alături pe oamenii înaltelor culmi intelectuale, pe cei ai sacrificiului sublim, pe cei ai harului şi frumuseţii lăuntrice. I-aţi avut lîngă dumneavoastră zi de zi, clipă de clipă, în toată scurgerea vremii trăind cu demnitate în cele mai execrabile condiţii; fără plecăciuni, fără compromisuri. Este enorm. Noi n-am avut, nu ne-am adăpat din aceste izvoare. Profesorii noştri, părinţii noştri, ca să trăiască, au trebuit să se închine la idoli. Cîteodată ne lăsau să înţelegem că nici ei nu cred ce spun. Atunci ce să luăm bun de la ei? Sînteţi singurii care aţi trecut această perioadă practic neatinşi, aţi reuşit să supravieţuiţi cu demnitate. Am vrea să se revină la o viaţă normală, să putem trăi şi noi ca oamenii, într-o lume firească, cu respectul cuvenit dat cinstei şi omului care sfinţeşte locul.Cine altcineva ne poate ajuta? De ce continuaţi să păstraţi tăcerea?

Constatăm, zilnic, la fiecare pas, cum înfloreşte furtul, mita, abuzul, corupţia generalizată, toate organizate eficient, în stil mafiot. Care e deci prima urgenţă? De ce ducem lipsă mai mult? Nu de adevăr şi de dreptate? De ce avem azi, în primul rînd, nevoie? Nu de o restructurare morală? Nu de reîntoarcerea cinstei şi a nepărtinirii? Nu de repunerea în drepturile lor a valorilor etice după care societatea să se conducă şi la care să se raporteze? Decăderea morală a mai dus ţara asta pînă în pragul prăbuşirii, cînd duşmanii, profitînd, au smuls bucăţi din trupul ţării şi mult sînge s-a vărsat pentru ca ea să existe şi astăzi. Dar atunci împotriva trădătorilor de neam se ridicase tinerimea curată a României care n-a ezitat să meargă la moarte ca ţara să rămînă neclintită în fruntarii şi în credinţă. Cine ar mai putea să ridice azi o nouă elită a jertfei cum a fost atunci Legiunea Arhanghelului Mihail? Azi, mai mult ca oricînd avem nevoie de ea. Noi tinerii o cerem, dar... Comuniştii au distrus-o, firul s-a rupt şi... capătul lui e la dumneavoastră. Iar dumneavoastră staţi de-o parte.

Vă rog să mă iertaţi pentru ton, pentru vehemenţă. Sîntem aici în natură. Departe de zidurile care au urechi şi de încăperile înţesate cu microfoane. Eu, profitînd de ocazie, mi-am deschis inima, v-am spus ce am pe suflet. Şi aş vrea să vă aud vorbind, la rîndu-vă. După atîţia ani de îndoctrinare imbecilă, de adevăruri contrafăcute, de minciună sfruntată, nu e normal să ne îndoim de orice? Nu e normal să aşteptăm să auzim de la cei în care mai avem încredere, vorba cea dreaptă, ca să ne putem reconsidera sistemul de valori? Pe cine altcineva să întrebăm?

Ni s-a spus, cu suspectă insistenţă, că legionarii au fost nişte brute, nişte inculţi, nişte ucigaşi fanatici, deşeuri umane, nimic altceva. Ca să constatăm, urmărind, ba un caz ba altul, că nu e deloc aşa. Dimpotrivă. Legionarii, în marea lor majoritate studenţi şi tineri intelectuali, au fost arestaţii, schingiuiţii, cei internaţi în lagăre şi nu în puţine cazuri cei ucişi sau aduşi pe pragul morţii şi aruncaţi aşa, de vii în crematoriu. Vucu, Nadoleanu, Micu, Bălău, Popovici sînt nume care se cunosc. Dacă îi socotim inculţi pe Nae Ionescu, Emil Cioran, Mircea Eliade, Petre Ţuţea, ca avînd legături cu legionarii, atunci cine sînt intelectualii noştri? T. Neculuţa, A. Toma, sau savanta Elena Ceauşescu?

Ni s-a spus şi ni s-a repetat cu fiecare ocazie, că marele savant Nicolae Iorga a fost asasinat de către legionari. Dar nu s-a spus deloc că el este asasinul laş, fiindcă a făcut-o cu mîna altuia, a lui Corneliu Codreanu. Aflăm adevărul cu picătura, din bucăţele, din fapte disparate. De ce nu ne spuneţi exact cum a fost? Doar ştiţi. Pentru ce continuaţi şi azi să păstraţi tăcerea? Corneliu Codreanu a fost omul care a ridicat o generaţie oprind-o de pe drumul pierzării comuniste, cel care a întors ţara cu faţa către Dumnezeu. Iată că după şaptezeci de ani de jertfe şi neîncetată prigoană, batjocorită, calomniată, strivită, în nenumărate rînduri şi-n felurite feluri, desfiinţată, astăzi tot mişcarea legionară e singura forţă morală capabilă să se opună comunismului, singura care-i dă coşmare verzi domnului Iliescu. O astfel de organizaţie, cu o astfel de rezistenţă, n-ar fi putut să fie făcută de un om dacă n-ar fi avut putere de sus, dacă n-ar fi fost un trimis al cerului. Şi dumneavoastră care l-aţi văzut, care aţi trăit, poate, cu el alături, păstraţi tăcerea?"

*
* *

Înserare. Sub luciu de oglindă curgea o apă mare. Drept în faţa ei trei oameni stăteau îngîndurați. Unul, aşezat pe-o buturugă, privea apa şi n-o vedea. Nici el nu prea se observa. Părea mai mult un contur, de aer. Al doilea, cel proptit de mal, era robust, încruntat, neclintit şi părea la fel de greu ca pămîntul de care stătea rezemat. Al treilea, cel ce vorbise pînă atunci, cel mai tînăr, se mişca tot timpul, n-avea nici o stare; şedea pe o piatră, se ridica, făcea un pas în dreapta sau în stînga, încerca să-şi stăpînească gesturile, dar mereu greşea. Vorbise furat de cuvinte, reţinut, în cele din urmă, de tăcerea cu înţeles a celorlalţi. Acceptase să se abţină, dar fierbea.

Desprins parcă din tăcerea ce începuse să devină apăsătoare, cel ce stătuse rezemat de mal se îndreptă de spate şi păşind înainte, îi puse tînărului o mînă pe umăr. O mînă grea, ca pămîntul. Cel ce vorbise şi acum aştepta, fu nevoit să se aşeze. Omul robust înclină uşor capul în semn că-i mulţumeşte, tuşi uşor şi începu:

"Cînd m-am născut, Legiunea Arhanghelului Mihail abia împlinise trei ani. Cînd generalul Antonescu, pierzînd orice speranţă de a mai fi numit şeful mişcării legionare, a desfiinţat-o, eu aveam zece ani. Din acea perioadă nu am nici o amintire. La noi în sat n-au fost nici marşuri nici cămăşi verzi. Ce se spunea despre legionari se spunea numai pe şoptite, de către oamenii mari. Dar, mai crescînd eu ceva, şi venind 23 august cu "Armata Roşie Eliberatoare", am început să văd singur cum stau lucrurile, şi să le simt. Cum eram dintre tinerii care trăgeau nădejde că neamul românesc va supravieţui, şi mă manifestam ca atare, nu după mult m-am trezit a fi posesorul unui dosar de "legionar notoriu". Ce era să fac? Să mă dezic de neamul meu ca să scap de consecinţele unui astfel de lest agăţat? Sau să-l reneg pe Hristos care m-a învăţat că nu poţi sluji la doi domni? N-are rost să-ţi mai explic cum am ajuns la închisoare. Atitudinea proromânească era de ajuns: eu am luat zece ani.

La început am crezut şi eu, ca mai toţi, că vor veni americanii să ne scoată. Cum eram tînăr însă, fără prea multe idei de-a gata, în stare să învăţ din experienţă dar şi de la alţii, curînd am înţeles că salvarea nu poate veni decît din ajutorul de sus şi din puterea rădăcinilor ce le-avem înfipte în sol. Şi m-am învîrtoşat pentru a rezista.

Radu GYR

MORMÂNTUL CĂPITANULUI

De-aici'nainte, vremea se măsoară
cu trudnicele tale oseminte,
şi veacul care curge peste ţară
începe din cenuşa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai înviere,
prin tine luminăm de veşnicie.

Prin tine bem, setoşi, din Mântuire,
prin tine doar, ne-am curăţit de zgură...
Izvor ne eşti şi cină şi zidire
şi patrafir şi cuminecătură...

Eşti azima pe care'n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Eşti drumul nostru către zări de miere,
eşti perna pentru tâmpla fumegândă...

Eşti ruga Ţării pentru biruinţă,
mistria noastră'n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credinţă...
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Venim lângă ţărâna ta iubită,
şi umbra ta, prin smirnă şi balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfinţită
şi se preschimbă'n torţe şi în spade.

Cu duhul tău — mireasmă de grădină —
ne miruim sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
şi ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
şi-l punem pe vechi răni de închisoare;
şi rănile din noi tresar şi cântă,
se fac medalii şi zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu paşi uşarnici,
la groapa ta, mişeii şi vicleniі,
şi se vor bate'n piept cu pumni făţarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii,

Mormântul tău, gemând, să se ridice
şi duhul tău, ţâşnind din veşnicie,
într'un năpraznic fulger să despice
pângăritoarea lor nimicnicie!

Era firesc ca, la optsprezece, nouăsprezece, douăzeci de ani, fiind declarat "legionar notoriu" să caut să aflu de la cei ce fuseseră, ce înseamnă asta, să știu și eu ce sînt. I-am urmărit deci pe bătrînii legionari cu un ochi deosebit de atent. De la început mi s-au părut cei mai serioși, cei mai intransigenți luptători anticomuniști. Apoi, trecînd o vreme, am înțeles că revolta lor e mai generală, că s-au răsculat împotriva oricărei nedreptăți, oricărei strîmbătăți chiar, și cu deosebire, a celor ce se dovedeau a-și găsi loc în ei înșiși. Viața lor era lupta împotriva răului ce sălășluiește în fiecare om și începeau, fiecare, cu sine. Urmărindu-i, ascultîndu-i, văzîndu-le comportarea, în ani, am înțeles, în cele din urmă, că de fapt sînt niște soldați ai lui Hristos, slujindu-i fiecare după puterile lui, dar în această oaste care se cheamă Legiunea Arhanghelului Mihail. Atunci am înțeles de ce mișcarea aceasta nu poate fi un partid politic. Lupta cu puterea întunericului nu cunoaște tratative.

Ți-am ascultat cu răbdare cuvintele. Ai dreptate, dar numai în parte. După revoluție au apărut sumedenie de publicații, multe ticăloase, dar ele conțin destule părți, fragmente, frînturi de adevăruri. Nimeni nu împiedică tînăra generație să le citească, să le judece și să discearnă. Oricine poate găsi, cu puțin efort, adevărul. Drept este că aceasta cere oarecare străduință pentru că minciunile sînt multe, mari, gălăgioase, "multilateral dezvoltate", în timp ce adevărul e firav și discret. Dar dacă te apropii de el fără vicleșug, dacă ai inima curată, nu se poate să nu-l găsești. Adevărul e unic și inconfundabil.

Ai pomenit de Nicolae Iorga. Asta e ce i-a lipsit cu desăvîrșire: cinstea sufletească. Încă din 1906 era înfruntea naționaliștilor români, cu care făcea destul zgomot răsturnînd caleștile boierilor, în fața teatrului, cînd aceștia veniseră să vadă, la Teatrul Național o piesă în franțuzește. La ora aceea nu avea rivali. Dar cum țara era prea mică pentru un orgoliu așa de mare, "înțelepții", pînditori, n-au scăpat ocazia. L-au cumpărat ușor cu un titlu de doctor honoris causa la Sorbona. Bună prevedere. S-au schimbat timpurile. Rezultatele alegerilor parlamentare din decembrie 1937, cînd partidul lui Nicolae Iorga, Național-Democrat, obținea un număr nesemnificativ de voturi în timp ce partidul condus de Corneliu Codreanu ieșea pe locul trei, erau pentru profesor ca o insultă personală. Ș-a început să-i atace cu furie. Dar campania dusă de el contra comerțului legionar s-a dovedit de un ridicol care ucide. După ce el fusese cel ce sfătuise tineretul român să intre în comerț, dacă vrea să rezolve problema evreiască, acum tuna și fulgera împotriva acestui comerț. Înțelepții au știut să-și aleagă omul. Palatul, condus de evreica Elena Wolf, amanta regelui, îl încuraja. Cînd, scos din fire de mișelia atacurilor, Corneliu Codreanu a scris într-un articol: «...îți strig, și îți voi striga din adîncul gropii, ești un necinstit sufletește, care ți-ai bătut joc pe nedrept de sufletele noastre nevinovate», Iorga a alergat iute la palat, care atîta aștepta. Codreanu a fost arestat, condamnat pentru "ofensă" adusă unui demnitar, scos apoi din închisoare și strangulat împreună cu alți treisprezece legionari. După doi ani și Iorga cădea sub gloanțele celor care pretindeau că fac dreptate. Istoria își are ironiile ei. Nu-i iartă nici pe cei ce și-o aleg ca profesie. Iorga a fost un om înzestrat cu un intelect deosebit, dar s-a risipit pe un spațiu prea vast ca să creeze ceva durabil. Și, măcinat de ambiții prea omenești, n-a fost în stare să descopere dimensiunea transcendentă a creației. Corneliu Codreanu era din alt aluat. Știu asta dar nu l-am cunoscut. Să-l rugăm pe bădia Vasile să ne spună, i-a fost aproape".

*
* *

"Sînt momente în care mi se pare că lumea stă în cumpănă. Că e așa, sau e numai iluzia noastră, n-o aflăm decît atunci cînd vedem că balanța s-a înclinat, și în ce parte. Sînt momente (stări mentale) ce ne impun convingerea că ceva anume e preponderent, sau de maximă stringență, ca să constatăm apoi că importanța s-a dovedit iluzorie și urgența doar alarmă a părerii noastre. Parafrazîndu-i pe romani, să spunem deci că putem să ne pripim, dar cu chibzuință".

Omul ca de aer se ridicase în picioare și vorbea. Contrar înfățișării lui vagi, avea un timbru puternic, grav. Era un bărbat înalt, cu păr ca argintul; un bătrîn fără vîrstă.

"În anii studenției mele aveam oarecare reținere față de agitația politică a colegilor mei. Eram prea pasionat după știință, prea avid după cunoaștere, prea dependent de frumusețea culturii. Făceam chimia industrială la Politehnică, urmam dreptul dar audiam și cursurile lui Nae Ionescu, la Filozofie, care erau o adevărată încîntare. Simpatizam mișcarea dar nu eram fervent, un militant. Pentru prima dată am fost cu adevărat impresionat cînd am văzut, cu ochii, ce a putut să realizeze Codreanu din tineretul României, în numai cîțiva ani, la înmormîntarea lui Moța și Marin: o manifestație uriașă care s-a desfășurat într-o ordine desăvîrșită. Nu-mi imaginasem că ar fi posibil să schimbi prin educație, fie ea și legionară, spiritul nostru balcanic bășcălios și dezordonat ca să obții o astfel de disciplină. Aveam în față o armată care se mișca într-o perfectă cadență nu din constrîngere, ci din credință și dragoste. Era ceva ce depășea puterile omenești. Pentru mine a fost o revelație; momentul de cumpănă. Priveam rîndurile de oameni perfect aliniate, ținuta sobră, chipurile interiorizate, totul condus, parcă, de o putere extraumană. O aripă de arhanghel îi acoperea, îi transfigura, îi transforma, le-mprumuta o ținută de îngeri. Ca simpli oameni n-ar fi fost în stare de atîta frumusețe în solemnitate. Privindu-i, eu însumi mă simțeam ca desprins de lume, ca atins de-o aripă, de dincolo. Din acea clipă am devenit legionar.

Pe Corneliu Codreanu l-am cunoscut pe muntele Rarău. Era locul unde urca să se roage, să se reculeagă. L-am găsit singur lîngă stînca unde, cu o daltă, își săpase numele în piatră. Noi, un grup întreg, venind atunci de jos, cu rucsacurile încărcate i-am oferit bunătăți. N-a luat decît o bucățică de anafură de la un student teolog. Postea. Era un bărbat înalt, puternic, dar ceva diafan îi încadra fața, parcă era înconjurat de o aură. De aproape l-am cunoscut în clipele grele ale pregătirii alegerilor din 1938, care nu s-au mai ținut. Atmosfera era foarte tensionată. Se simțea cum toți ticăloșii își dădeau mîna să distrugă mișcarea. Mi-e greu să vorbesc despre această perioadă; cuvintele, termenii, sînt improprii. Căpitanul trăia într-o rugă continuă. Ardea ca o torță. Simțea, știa ce vremuri vor veni. Într-o zi m-a chemat la el și mi-a dat ordin să plec în Germania să-mi dau doctoratul. Am plecat...

În șase ani ajunsesem unul din specialiștii lui I.G.Farbenindustrie. În 1945, imediat după război, am avut oferte, în specialitatea mea, din Canada, din Statele Unite. Stăteam în dubiu. Cînd am aflat că evreii au aruncat în aer stînca de pe Rarău ce purta semnătura Căpitanului m-am hotărît pe loc: am revenit în țară.

Prin 1953, la Jilava eram în aceeași cameră cu Monseniorul Ghika. La el am mai văzut, ca la Căpitan, acea stare continuă de rugăciune. Acolo, dezbateri pe teme politice se duceau zilnic, cîteodată și mai încinse. După o astfel de discuție în care legionarii erau acuzați, din nou, pentru violențe, m-am uitat către Monsenior. A ridicat capul și a spus tare, ca să fie auzit de toți: «Legionarii, i-am cunoscut. Nicăieri n-am văzut mai multă curățenie sufletească». S-a lăsat o tăcere stînjenitoare. Erau vorbele unui preot, ale unui prinț, ale unui român".

Pe malul unei ape mari trei oameni erau acoperiți de înserare. Și-au amintit, au vorbit și au tăcut. Unul dintre ei, mai tîrziu, a scris aceste rînduri.

Constantin Iorgulescu

O PRECIZARE, ÎN TREACĂT...

Publicația noastră și-a precizat în mai multe rînduri poziția față de Mișcarea Legionară. Nu ne deranjează să fim considerați o tribună a principiilor și valorilor legionare (pe care noi le privim însă din perspectiva eternă a românismului). În privința *trecutului*, considerăm că istoria legionară trebuie corect prezentată și înțeleasă (cu împlinirile și neîmplinirile ei). În privința *prezentului*, considerăm că Mișcarea nu există ca structură politică funcțională și că momentul actual este necopt pentru o resurecție a legionarismului integral. Pe de altă parte, cu tot respectul ce-l purtăm multora dintre venerabilii săi supraviețuitori, ne delimităm categoric de orice formă de sectarism legionar (reamintim că etichete precum acelea de "septembriști", "simiști", "antisimiști", "mexicani", "papanaciști" nu noi le-am inventat!). În fine, în privința *viitorului*, considerăm că nu este exclusă, la un moment dat, o resurecție a legionarismului în forme adecvate noilor realități. Ba mai mult decît atît: credem și mărturisim că numai *o viitoare dreaptă creștină*, tînără, curată și realistă ar putea realiza împlinirea majoră a destinului nostru național. Acesteia căutăm noi, pe cît ne stă în putere, *să-i pregătim drumul* — înglobînd și experiența trecutului — prin orientarea națională și creștină a tinerilor cu urechile deschise.

Dacă dușmanii nu ne înțeleg, poate că ne vor înțelege măcar prietenii! Nu de alta, dar ca nu cumva să ajungem a zice: "Păzește-mă, Doamne, de prieteni, că de dușmani mă păzesc singur!"...

Preoţi răstigniţi pe altarul Golgotei româneşti

Publicăm a doua parte a memoriilor Părintelui Ioan. Unul din mulţii preoţi ortodocşi care, în anii lungi şi grei de detenţie ispăşiţi în temniţele comuniste, au cinstit aşa cum se cuvine darul Sfîntului Duh pe care l-au primit prin Taina Hirotoniei. Ei, iar nu ierarhia superioară de atîtea ori compromisă prin colaborarea potrivnică intereselor naţionale cu puterea politică, sînt temelia pe care se sprijină credinţa noastră în spiritul curat al Ortodoxiei.

MIRACOL LA AIUD

După evenimentele din Ungaria, un lot de deţinuţi politici cu pedepse mari, condamnaţi la 20-25 de ani şi muncă silnică am fost transferaţi la penitenciarul din Aiud. Aici ne-au concentrat în camere mici, cu paturi supraetajate, fără aer, încît am fost nevoiţi să forţăm vizeta pentru ca să putem respira. În scurt timp au apărut îmbolnăvirile, dizenteria făcea ravagii foarte mari. Nu ni s-a acordat nici un fel de asistenţă socială sau medicamente. Din cauza mirosului pestilenţial provenit de la tinetă şi a lipsei de aerisire ne chinuiam sleiţi de puteri, cu limba scoasă, abia dacă mai aveam putere să ne facem vînt cu cearceaful. Cînd medicul şi politrucul efectuau vizita de rigoare, se opreau la uşă, izbiţi de miros şi de aerul înăbuşit.

— Ăştia-s criminali, mergem mai departe, îşi spuneau scîrbiţi fără să ne acorde vreo atenţie.

Desigur, pentru unii, acest calvar pare incredibil. Uneori îmi vine să strig "Doamne, este o minune dumnezeiască faptul că trăiesc!".

Conducerea şi-a propus să ne extermine, zilnic scoteau morţi dintre noi. Cel mai mult m-a zguduit lipsa de omenie a gardienilor, nişte brute, care atunci cînd deschideam uşa să scoată morţii, exclamau rînjind:

— Aici numai doi au crăpat?

Cu un risc enorm, colegii au scobit în obloane să poată privi în curte, cum erau duşi morţii...

Acum îi duc pe ai noştri! Şopteau la un moment dat şi în celulă se aşternea o linişte tulburătoare, de moarte. Duc pînă dincolo de mormînt amintirea unui coleg dobrogean, macedonean, din Baia. După ce l-am împărtăşit, terminînd rugăciunea "Cela ce-n toată vremea şi în tot ceasul...", mi-a luat mîinile şi mi le-a sărutat, şoptindu-mi cu voce stinsă de muribund:

— Te rog, părinte, spune acasă că am murit creştineşte, ca un bun român, care nu şi-a trădat conştiinţa.

Cînd au deschis uşa şi-a dat duhul. Au fost şi cazuri cînd au fost scoşi oameni care abia mai respirau, erau pe punctul să-şi dea sufletul, pe unii îi loveau cu cizma în cap.

Şi iată că din nou sufletul mamei m-a salvat de la moarte. M-am îmbolnăvit de dizenterie şi ieşeam mereu la tinetă cu dureri îngrozitoare. Era o atmosferă de iad, o senzaţie permanentă de sufocare, plus veştile îngrozitoare despre moartea colegilor. Cu toate acestea, nu am întrerupt în nici o zi Sfînta Liturghie. Devenisem conştient că într-o zi voi muri. Dar, dorinţa de a împărtăşi, de a fi duhoviceşte, haric, alături de colegii în suferinţă îmi dădea o anume putere. Acolo, printre noi, domnea cu adevărat spiritul de colegialitate, de dăruire, toţi suportam acelaşi chin, aceeaşi suferinţă. După ce am făcut cu mare greutate Liturghia şi am terminat, la Prefacere, cînd colegii au început să cînte "Cuvine-se cu adevărat" Axionul, am căzut, m-am prăbuşit la pămînt. Colegii m-au spălat cu apa puţină pe care o mai aveau şi cînd m-am trezit, le-am spus:

— Veniţi repede să vă împărtăşesc, fiindcă nu ştiu dacă voi mai trăi.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, din această Liturghie am reuşit să-i împărtăşesc şi, sleit de puteri am rugat să mi se permită să mă întind pe un pat din unghiul mort al celulei.

Am aţipit pe loc şi am avut un vis, ca o viziune. Mă găseam într-un amfiteatru în aer liber, cu tot soborul meu, îmbrăcat în costum monahal. La un moment dat, o voce a anunţat că vom vedea un model de mamă preotească. Aruncîndu-mi privirea pe scenă, am văzut-o pe mama. După cîţiva paşi, a apărut deasupra ei Maica Domnului cu Pruncul Iisus în braţe. Pruncul şi Maica ne priveau vii, cu atîta strălucire în priviri, încît am rămas cu ochii pironiţi asupra mamei. Încet, mama a păşit spre cabina sufleurului. Era o preoteasă modestă de ţară, aveam impresia că mă întreabă "Ce caut eu aici?". Mă privea cu duioşie în mijlocul soborului, iar noi nu conteneam a adora pe Pruncul Iisus în braţele Maicii Sale. Mama nu s-a întors cu faţa de la noi, ci s-a retras spre culise cu spatele. Mîntuitorul şi Maica Lui tot timpul radiau cu harul spre noi, cei din amfiteatru. Cînd mama a ajuns la culise m-am trezit şi am sărit din pat strigînd:

— Unde este Maica Domnului şi Pruncul Iisus?

Colegii au socotit că aiurez.

Le-am redat întocmai visul şi, spre marea mea fericire, dar şi a colegilor, am constatat că m-am vindecat complet. De unde aşteptam să fiu scos pe targă, m-am trezit sănătos, din nou salvat de sufletul mamei.

ÎNTÎLNIRE CU ALEXANDRU DRĂGHICI

Eram anchetat la interne, încarcerat la subsol, într-o atmosferă de iad, celulele aveau uşi cu un zgomot infernal, sunetul lor sinistru te tortura groaznic. În interior totul era de ciment: masă, scaun, pat, pardoseală. Aici mi-am măcinat nervii, prin aceea că de cîte ori solicitam să ies pentru nevoile fiziologice, mi se spunea: Aşteaptă! Aşteaptă!" Uneori eram ţinut în această situaţie o jumătate de zi, fiind călugăr mă jenam să-mi rezolv necesităţile fiziologice în celulă. În scurt timp, organismul s-a slăbit, de altfel, călăii asta urmăreau. Un alt aspect al torturii morale erau ancheta de noapte. Mă trezeau în miezul nopţii şi dus la anchetă, acolo încercau să mă oblige a declara lucruri cu totul ireale. Uneori lăsau uşa la celulă deschisă şi trimiteau pseudoboxeri să se plimbe pe coridor gesticulînd şi ameninţînd cu pumnii.

— Banditule, recunoşti?! Sau este nevoie de ajutorul nostru?!

După anchetă, mă coborau în celulă, eram lăsat o oră să mă odihnesc şi mă trezeau din nou pentru a fi dus la o altă tură de anchetă. Acest calvar se repeta uneori de patru-cinci ori pe noapte.

A fost concludent în acest interval un vis cu închipuirea diavolului, care s-a prezentat în chip hidos, de ţap cu ochi omeneşti. Mi-a pus picioarele din faţă pe umeri şi cu cele din spate mi-a blocat braţele să nu mă pot închina. Cînd am vrut să-mi fac cruce cu limba, m-a scuipat în faţă. La un moment dat, sforţîndu-mă am reuşit să strig "Maica Domnului, salvează-mă!" şi m-am trezit. Informatorul de deasupra mea s-a deşteptat din somn şi m-a întrebat speriat:

— Ce-i părinte?

— A fost diavolul, i-am răspuns liniştit.

Tortura morală continua zi de zi, noapte de noapte. Uşa de la vizetă se mişca cu zgomot din trei în trei minute. Cînd eram dus la anchetă mi se puneau ochelari negri. Din cauza frigului şi a curentului din celulă mi-am pierdut toţi dinţii buni.

Într-una din zile, în timp ce-mi făceam rugăciunile (Pravila), cu faţa în direcţia crucii însemnată de mine pe perete, cu apă, s-au deschis uşile şi a intrat anchetatorul cu un general, însoţiţi de un gardian. Eu crezînd că generalul este un procuror militar nu m-am tulburat la intrarea lui.

— Ce ai făcut dumneata acolo la perete? — m-a întrebat generalul.

— M-am rugat...

— Te ţii de prostii! Ce te-a făcut să îndobitoceşti lumea la mănăstire, ca să ajungi aici? — a continuat cu dispreţ.

— Aş vrea şi pe dumneavoastră să vă îndobitocesc, domnule general, cu intenţia nobilă de a vă apropia de Dumnezeu, aşa cum am făcut-o la mănăstire cu oamenii credincioşi — i-am răspuns pe acelaşi ton.

— Pe mine n-ai să mă îndobitoceşti niciodată, decît pe prostimea şi pe ţărănimea care mai crede în minunile voastre!

— Să ştiţi domnule general că la mănăstirea noastră veneau oameni de la general pînă la cioban să se închine. Frumos din partea dumneavoastră care vă legitimaţi cu ţărănimea şi prostimea, că acum o defăimaţi.

— Uite la el, ce obraznic răspunde ca şi la anchetă! s-a adresat însoţitorilor indispus.

Anchetatorul s-a tras un pas în spate şi îmi făcea semne disperate cu mîna, să tac. Gardianul s-a repezit şi a închis geamul, să nu audă deţinuţii din celelalte celule. După ce generalul a ieşit din celulă, anchetatorul s-a reîntors şi mi-a spus:

— Ai stricat totul, toată ancheta s-a dat peste cap, şi atitudinea dumitale va avea urmări grave, fiindcă a fost în control chiar ministrul de interne, tovarăşul Alexandru Drăghici.

— Să fie sănătos, şi să nu-mi insulte credinţa; eu sînt gata să-mi dau şi viaţa pentru credinţa mea — i-am răspuns calm.

REFUZUL REEDUCĂRII

În transferul la Securitatea din Bacău am fost adunaţi mai mulţi deţinuţi politici pentru a fi repartizaţi la penitenciarele din ţară. Acolo am aflat, cu groază, de la un deţinut supus reeducării la Piteşti, despre un tratament de un diabolism incredibil. Ne spunea, că li se propunea să-şi renege credinţa în Dumnezeu, în caz contrar erau obligaţi să-şi mănînce excrementele din propria gamelă (rog să-mi scuzaţi expresia). Erau aşezaţi ore în şir într-o poziţie chinuitoare, aplecată, cu mîinile la vîrful picioarelor, în caz de mişcare îi loveau cu ranga peste spate. De multe ori asistau neputincioşi la profanarea bestială a Mîntuitorului, prin aceea că unul dintre ei trebuia să se aşeze ca la jocul de capră, iar un altul îl încăleca, zicînd:

— Acum intră Mîntuitorul în Ierusalim, călare pe asin.

Paranteza la aceste fapte mîrşave este mult prea mare ca să o închei aici. Ulterior, în libertate, mi-am dat seama că această blestemată reeducare a avut atîtea faţete, care mai de care mai vicleană, încît, pe bună dreptate, iniţiatorul ei (diavolul) este numit "cel mai înţelept în răutăţi".

Una din feţele ipocrite ale reeducării a fost şi metoda folosită la Aiud. O mare parte dintre deţinuţi — ortodocşi şi catolici — i-au căzut victimă destul de uşor, prin promisiunea că vor fi eliberaţi mai devreme, iar cei nereeducaţi nu vor avea certitudinea eliberării. Am aflat cu stupoare că cei ce consimţeau, se întreceau într-un spectacol grosolan "mea culpa", recunoscînd cît de mult au greşit dacă s-au împotrivit regimului comunist, pe care, acum, îl ridicau în slăvi, pretinzînd solemn că niciodată nu vor unelti împotriva lui, socotindu-l o adevărată fericire. Fiindcă noi ne împotriveam să participăm, au recurs la metoda impunerii cu forţa, ne-au montat în celule difuzoare, obligîndu-ne în felul acesta să ascultăm de ceea ce ne era greaţă să mai auzim.

În afară de izolarea faţă de cei reeducaţi care beneficiau de un regim alimentar foarte bun, nouă ni se dădea zeama rămasă de la masa lor. Curînd, mulţi ne-am îmbolnăvit de scorbut şi decalcifierea oaselor. Cu sănătatea la pămînt, dar cu mulţumirea sufletească totală pentru neacceptarea compromisului, abia împleticindu-ne picioarele, mai mult sprijiniţi unul de altul, comandantul Crăciun ne-a scos la o ultimă tentativă de a accepta reducarea. Ne-a invitat să ascultăm cînd se citea despre realizările regimului comunist, sau din articolele scrise de cei de la reeducare. Printre semnatari erau nume de rezonanţă (nomina odiosa). În situaţia aceasta, primul vizat şi invitat am fost eu.

— Părinte Ioan, te rog să citeşti şi dumneata la ceilalţi colegi ai dumitale măcar un capitol din cartea aceasta — mi-a spus întinzîndu-mi o carte.

— Nu voi citi niciodată din această carte, fiindcă este Biblia hazlie, scrisă de un călugăr catolic, care cînd şi-a dat seama că se defăimează a regretat, şi şi-a făcut "mea culpa" toată viaţa.

Refuzînd categoric să citesc colegilor din Biblia hazlie, comandantul Crăciun a încercat să-mi explice că şi Petru, pentru a se salva de la înec, a dat din mîini şi din picioare, în felul acesta oferindu-mi o soluţie de salvare. I-am răspuns că nu-mi permit să mă compar cu Sfîntul Petru, dar încă n-am senzaţia de scufundare.

— Domnule comandant, sînt convins total că mă voi mîntui şi în celulă ca şi în chilia călugărească din libertate, i-am spus cu tot curajul.

La răspunsul meu s-a înfuriat şi a ordonat gardianului să mă ducă la izolator — una dintre cele mai grele pedepse din închisoare. În momentul cînd m-am îndreptat spre ieşire, colegii au început să murmure.

— Opreşte-l, a strigat comandantul.

Încurajat de gestul colegilor, m-am întors cu faţa spre el şi l-am întrebat:

— Parcă spuneaţi, domnule comandant, că reeducarea este liberă?

Cu mărinimie falsă i-a spus gardianului:

— Lasă-l, socialismul nu se împiedică de un popă reacţionar.

Dar nu mi-a iertat curajul. A doua zi a ordonat să fiu transferat la Zarcă, o închisoare în închisoare, cea mai dură, mai austeră izolare, creată special pentru exterminare. Îmi dădeau trei surcele de lemne pe noapte pentru a face foc într-o sobă de tuci, nici nu se aprindeau bine că se şi terminau. Noaptea dormeam încovoiat cîrlig, din cauza frigului. De altfel, se ştia că atunci cînd ajungeai la Zarcă erai condamnat la exterminare, puţini au scăpat teferi din acel mormînt.

Asupra mea au început să se facă din nou presiuni pentru cedare. N-au reuşit. După cîteva luni de detenţie cruntă în Zarcă, aveam o senzaţie de sfîrşeală, simţeam pe zi ce trece că mă duc, mă sfîrşesc. De cîte ori n-am avut această senzaţie în anii grei de puşcărie! Într-una din nopţile acelea lungi, cînd aşteptarea îmi măcina treptat-treptat nervii şi trupul, mi-au apărut imagini de la hirotonie. În capul Sfintei mese, pe un scaun era aşezat P.S. Episcop martir Nicolae Popovici. După ce m-a privit cu blîndeţe şi m-a binecuvîntat am avut o senzaţie puternică de fericire. A doua zi dimineaţa am fost scos de la Zarcă şi transferat înapoi în incinta penitenciarului din care, la data de 1 august 1964, am fost eliberat.

Zis-a Domnul: "De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepţi, voi cruţa pentru ei toată cetatea şi tot locul acela".
FACEREA, 18, 26.

Profiluri lirice

Constantin Aurel Dragodan (n. 1919)

Poetul teleormănean Constantin Aurel Dragodan, deținut politic între 1942 și 1964, "ispășindu-și" credința legionară sub două dictaturi, este una dintre vocile testamentare ale generației sale. Licențiat mai tîrziu în filologie și devenit profesor de limbi străine în județul natal, d-l Dragodan și-a adunat cu răbdare stihurile alcătuite peste ani, debutînd editorial în 1992, la Editura Ramida din București, cu volumul intitulat *Itinerare în lanțuri* (poeme create "mental" în închisoare, între anii 1945 și 1964). Din acest viguros itinerar liric al unei experiențe-limită ne-am îngăduit să extragem cîteva "repere" semnificative. Selecția s-a făcut în Redacție, dar ea fiind în mod fatal subiectivă, sperăm că cititorii noștri o vor recepta ca pe o incitare la lectura integrală a volumului.

CINCI PAȘI

Cinci pași, cinci pași, cinci pași...
Aceeași ziuă gușată, spînă,
De-o veșnicie îmi șade-n circă;
Se-nchiondorează zbanghiu-hapsînă,
Înveninată ca o năpîrcă.

Cinci pași, cinci pași, cinci pași...
Aceeași foame uscată chioară,
Pe la vizetă îmi umblă șuie;
Cu polonicul în blid strecoară
Fiertura de știr, acră, verzuie.

Cinci pași, cinci pași, cinci pași...
Aceleași vise pornite stol
Din labirinturi îngrozitoare,
cu aripi arse căzînd în gol:
Icari bezmetici uciși de soare.

Cinci pași, cinci pași, cinci pași...
Aceleași zdrențe de amintiri
Din scrinul vremii le scot pe rînd,
Să pun zorzoane de crengi subțiri
Pe paparude nurlii de gînd.

Cinci pași, cinci pași, cinci pași...
Aceleași bufnițe mari de urît
Cobesc în turla speranței, spartă;
Cu deznădejdea m-am prins de gît
Și nu e nimeni să ne despartă.

CÎNTEC DE TOAMNĂ

Ascult întins pe scîndurile goale
Cum plîng la gratii ploile mărunte.
Catifelate, stranii, bezna moale
Îmi trece mîngîierile pe frunte.

Să zboare gîndu-ncearcă în zadar
Cu ciotul ostenitelor aripe.
Doar liniștea respiră-acuma, rar,
Pe brațul gol al adormitei clipe.

Parc-aș fi fost înmormîntat de viu...
Surd, pașii temnicierului cump[...]t
Cad grei ca niște bulgări pe sic[...]u.
Și ploaia-i plînsul mamei, nesfîrș[...]t.

DOINA STRIGOILOR

Răvășește toamna frunzele de sînge,
Fumegă, puhavă, negura-n zăvoi,
Trunchiurile albe de mesteceni goi
Par păduri de oase-n care vîntul plînge.

Au ieșit strigoii la răscruce
Din Aiud, Jilava, Rîmnic și Galați,
Din Cuban, din stepe, unde-au fost culcați
De urgia vremii, pentru neam și cruce.

Vin de la Canalul robilor, din mină,
Din Majadahonda, din Vaslui și Ciuc.
Albele fantome epopeea-și duc;
Stăruie-n orbite, verde, o lumină.

Ies din munți, din șanțuri, umbre fără nume,
Din aresturi negre, de sub caldarîm.
Vin de la Țiganca, de pe Don, din Crîm —
Arătări de pîclă dintr-o altă lume.

Își tîrăsc strigoii pașii stinși prin moarte.
Imnuri funerare se resfiră lent.
Cine strigă-n noapte un apel? "Prezent!" —
Se aud ecouri răspunzînd departe.

Țara toată este plină de strigoi.
În amurguri apă de sorbim din cană,
Ne rămîne-n gură sînge cald de rană.
Vîntul ne aduce pașii lor prin foi.

Tresărim prin somnul nostru de vedenii
Și-i zărim din umbră cum răsar la geam.
N-am fi zis c-aievea ar fi ei de n-am
Respira veșmîntul lor de mirodenii.

Ne privesc strigoii în tăcere, drept,
Dar privirea goală doare ca mustrarea.
Răscolim, cu grijă, timpul și uitarea,
Testamente scumpe strîngem lung la piept.

Sfinți fără morminte luminează glia
Și ne-arată calea, cu toiag puternic.
Sub troița vremii i-ascultăm cucernic.
Moța, vezi? Strigoii își încep domnia.

•

MANOLE

Ai pus temelie în zidul flămînd
Și trupul femeii și sufletul tău,
Ca bivolii beznei, în goană trecînd,
Să nu-l mai doboare cu fruntea în hău.

Manole, tu dăinui — mortar nevăzut —
În rar, nelumesc ctitorit giuvaer.
Și dacă sub aripa frîntă-ai căzut,
În turle mereu te înalți pîn' la cer.

NARCISISM

Mi-i trupul cosmic taină-amețitoare
În liniștea și haosul fecund.
Cînd beznele atotstăpînitoare
Cu ochii mei telurici le pătrund.

Mă-ndrăgostesc de propria-mi splendoare
Răsfrîntă-n lacul nopții fără fund!
Mi-i trupul cosmic taină-amețitoare
În liniștea și haosul fecund.

Dezleg, în trecerea-mi cutezătoare,
Noianele misterului rotund
Și mă vrăjește visul care moare —
Aureolă-n somnul meu profund.

Mi-i trupul cosmic taină-amețitoare.

ÎNTOARCEREA FIULUI RISIPITOR

Mi-am risipit pe steii năprasnici tinerețea
Și vin cu amintirea închisă-n răni, sub zale;
Dar anii mei din bezne și-au înălțat zveltețea:
Coloane pentru templul luminii ideale.

Și nu-mi păsa din viață cînd le vedeam cum mușcă
Întărîtate, rele, dihăniile toate.
Din ploscа îndrăznelii îi mai trăgeam o dușcă,
Să dau de-a berbeleacul orînduiri netoate.

Am năzuit limanul de-azur și mi-e tot una
De-am fost învins ori dacă-am ieșit biruitor
Căci am pornit în lume să-nfrunt pe culmi furtuna
Și tîlcurilor vieții să nu rămîn dator.

Și-acum de voi aproape-s, întors fără popas
La capătul acesta de zbucium și-alergare —
Dar nu tăia, o tată, vițelul cel mai gras!
N-aș vrea să-l supăr iarăși pe fratele cel mare

Ce-a sîrguit întruna, agonisind avere,
Chivernisit,cuminte,plecat sub vremi și legi...
Ci eu, din toate, numai atît aveam a-ți cere:
Să-mi ierți risipa multă și să mă înțelegi.

Creştinism şi SPIRITISM

Ioan Gh. Savin

Marea şi grava problemă, din adâncul căreia au răsărit toate religiile naturale şi la tărmul căreia au eşuat toate filosofiile, este problema *morţii*. A morţii şi nu a vieţii. Cel puţin nu a vieţii de aici, ci a celei *de dincolo*.

Deasupra vremelniciei de aici, fantoma morţii a pus în sprijinul primitivului nădejdea eternităţii, iar în inima savanţilor spinul îndoielii: Oare totul se sfârşeşte aici? Şi dacă nu — ce va fi *dincolo*?

O lume anonimă de umbre rătăcitoare, supusă unei continui peregrinări de reîncarnări purificatorii, cum credeau cei vechi, sau continuarea unei noi vieţi, supusă valorificării după măsura vieţii pământene, cum învaţă religia creştină?

Căci golul, neantul de după moarte, cine ar cuteza să-l afirme? La cei vechi a încercat-o "veselul" Epicur şi "turma" sa, vrând să descătuşeze tihna vieţii de aici de "coşmarul" vieţii de dincolo! E cunoscuta şi comoda teză a *materialismului* vechi şi nou. Dar cine mai dă astăzi credit serios concepţiei materialiste? În luptă cu *spiritualismul*, materialismul dă tot mai mult înapoi.

De realitatea şi primordialitatea spiritului faţă de materie puţini azi nu se mai pot îndoi, chiar dacă realitatea spiritului încurcă anumite socoteli ale omului de ştiinţă "exactă"...

Prudentă, ştiinţa exactă rezervă unele din chestiunile reclamante de existenţa spiritului *metafizicei*, iar pe altele a *religiei*. Şi printre acestea din urmă se numără, în primul rând, realitatea dăinuirii şi stării spiritului după moarte. Inabordabilă *raţiunii*, ea e rezervată *revelaţiunii*, credinţei.

Încercarea raţiunii de a evada din prudenţa pe care şi-a impus-o, ca şi tendinţa de a dezlega pe propriul ei cont misterul vieţii de după moarte, e ceea ce încearcă *spiritismul*.

Spiritismul nu este propriu-zis nici ştiinţă (deşi se prezintă ca atare) şi nici religie (deşi ar voi să fie considerat ca atare). Pretenţia sa este de a fi o *"credinţă-ştiinţă"*, după expresia folosită de marele nostru *Haşdeu*, care îmbrăţişând spiritismul după moartea fiicei sale Iulia, i-a creiat şi la noi un oarecare prestigiu, închinându-i cunoscuta sa lucrare: *"Sic cogito"*.

Fireşte, vorbind de spiritism, nu înţelegem să-l confundăm cu naivele şi puerilele învârtiri de mese, la care se dedă lumea în micile-i petreceri familiale. După cum ţinem să-l separăm de întreaga ţesătură de şarlatanism şi trucaj în care l-au amestecat atâţia dintre "profesionişti". E vorba de preocuparea serioasă a atâtor cercetători de elită de a forţa misterul stării şi existenţei spiritelor de după moarte, intrând în contact *normal* şi *regulat* cu ele.

E posibil acest lucru pe cale naturală? Căci pe calea excepţională a *miracolului*, lucrul e dat ca posibil. Îl afirmă toate religiile. Şi nu numai cele naturale, ci însuşi creştinismul.

Atunci care ar fi incompatibilitatea între creştinism şi spiritism şi întrucât practica spiritistă constituie o abatere dela doctrina creştină?

Spiritismul, pornind dela anumite experienţe, care evidenţiază existenţa spiritului, ca o forţă liberă şi independentă de materie, crede că poate determina sau constrânge spiritele celor defuncţi de a intra în contact natural cu oamenii. Ori această pretenţie a spiritismului are două supoziţii, în orice caz direct anticreştine: teza reîncarnării spiritelor şi cea a purificării lor pe calea reîncarnării.

Prima supoziţie contravine dogmei învierii, iar cea de-a doua dogmei răscumpărării.

Ambele, dogme fundamentale, cuprinse în chiar simbolul credinţei.

Coliziunea este deci inevitabilă şi excluziunea firească.

De partea cui este adevărul? Fiindcă spiritismul afirmă că este silit a abandona aceste dogme creştine, din cauza stringenţei probelor experimentale, care stau la baza comunicării lor cu lumea spiritelor. Care sunt aceste dovezi?

Cei cât de puţini iniţiaţi în tainele spiritismului le ştiu: fenomenele de *telekinezie*, de *telepatie* şi de *teleplastie*. Adică de mişcare de la distanţă a obiectelor, de prevenire sau presimţire a evenimentelor şi de transcriere a mesajelor sau chiar de fotografiere a spiritelor-fantomă.

Unele din aceste fenomene există. Realitatea lor nu mai poate fi pusă la îndoială. Cel puţin cele din categoria întâia şi a doua. Şi ele singure pot justifica spiritismul. Savanţi de primă mărime, ca *William Crooks, Charles Richet, Russel Wallace, Camille Flamarion* etc. au făcut din ele obiect al unor asidui cercetări ştiinţifice.

Cât priveşte însă apariţia spiritelor-fantomă, fotografierea lor sau a mesajelor lor — e un capitol nesigur, din care nu e exclusă frauda sau halucinaţia. Faimoasa apariţie a *Käthei King* şi fotografierea ei de către savantul fizician *William Crooks*, unul din apostolii spiritismului, nu are puterea dovezii necontestate. Iar toate celelalte stau sub bănuiala fraudei, voluntare sau involuntare, din partea medium-ului sau a experimentatorului. Câte fraude de acestea nu s-au descoperit chiar acolo unde se credea exclusă orice tentativă sau posibilitate de înşelătorie!

> *Toate experimentele controlabile se menţin în cadrul vieţii terestre*

Rămân însă celelalte dovezi: transmiteri de mişcări de la distanţă, mesaje scrise etc.

Cum se pot explica acestea? Spiritiştii afirmă că în constituţia fiinţei noastre există încă o parte, în afară de corp şi spirit. Este *perispiritul*, care uneşte spiritul cu corpul, dar care îşi are viaţa sa proprie, independentă de a corpului, şi care însoţeşte spiritul în regiunile astrale, după ce acesta îşi părăseşte corpul.

Acest perispirit sau *cetoplasmă*, cum o numeşte Charles Richet în voluminosul său studiu "Traité de Methapsychique", sau *fluid astral*, cum îl numesc cu predilecţie spiritiştii profesionişti, este acel ce acţionează de la distanţă, fie în lumea aceasta, fie din lumea de dincolo, transmiţând mesaje şi apărând chiar, prin intermediul *"medium"*-urilor, în faţa obiectivelor fotografice. Tot prin acest perispirit sunt explicabile şi *reîncarnările*, ca şi puterile excepţionale pe care le au medium-urile.

Parte din aceste fenomene invocate de spiritişti au de partea lor atestaţiile unor cunoscuţi oameni de ştiinţă, cum sunt: William Crooks, Lambroso, Dr. Gibier, Russel Wallace, Oliver Lodge, Camille Flamarion, Haşdeu ş.a.

Deci cu greu pot fi negate sau pur şi simplu bagatelizate. Aceste fenomene *sunt*. Ele sunt legate de existenţa lumii spiritului, lume atât de necunoscută de ştiinţa noastră exactă — croită şi îndreptată numai asupra materiei. Pentru problema noastră un fapt trebuie însă reţinut şi notat: *toate experienţele controlabile se menţin în cadrul vieţii terestre*. Mesajele zise de provenienţă supraterestră şi comunicate prin "medium" sunt atât de meschine, banale şi contestabile, pasibile de fraudă ori de simplă sugestie colectivă sau individuală, încât nici una nu subzistă.

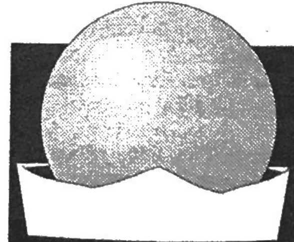
Cât de meschine apar aceste "perispirite", care dându-se drept Newton sau Apostolul Pavel, spun platitudini exasperante!

Intervenţia perispiritului se dovedeşte cu totul de prisos în astfel de cazuri. Banalităţile puteau fi debitate şi fără el!

Dar chiar admiţând şi perispiritul şi puterea excepţională a mediilor, recunoscând buna credinţă a experimentatorilor şi realitatea atâtor fapte invocate — un lucru e sigur: toate se restrâng la viaţa terestră. Imediat ce-o părăsesc, devin simple platitudini.

Spiritismul poate acţiona deci — cu serioase şanse — aici pe pământ. Nu poate însă dezlega misterul de dincolo de lume. Cu atât mai puţin încă poate lua contact cu spiritele celor plecaţi dintre noi. Spiritismul — poate aspira să se situeze ca *ştiinţă*, între disciplinele ştiinţifice, cum şi pare *Metapsihica*. Dar *religie*? Religie nu poate fi şi nici taina morţii şi a vieţii de dincolo n-o poate dezlega. Iar dacă "morţii trăiesc", cum ne învaţă Biserica Creştină, ei ar cere de la spiritişti un singur lucru: să fie lăsaţi în pace! Căci calea lor e una fără întoarcere, iar destinele lor le ştie singur Dumnezeu, cel ce va fi să le judece.

— va urma —

Temeiurile şi izvoarele creştinismului

2. Iisus Hristos

(continuare)

Iată mai întîi textul acestei profeţii: "*Şi pe cînd vorbeam în rugăciunea mea, iată un om* (de fapt Arhanghelul în chip omenesc — n.n.), *Gavriil, pe care l-am văzut în vedenia mea cea de la început, în zbor grăbit, se apropie de mine pe la vremea jertfei de seară. Şi a venit şi mi-a grăit zicînd: Daniele, chiar acum am sosit ca să-ţi deschid mintea. Cînd tu ai început să te rogi, poruncă mi-a fost dată şi eu am venit ca să-ţi vestesc, căci tu eşti un om iubit de Dumnezeu. Ia aminte la cuvînt şi înţelege vedenia! Şaptezeci de săptămîni* (subl.n.) *sînt hotărîte pentru poporul tău şi pentru cetatea ta cea sfîntă pînă ce fărădelegea va trece peste margini şi se va pecetlui păcatul şi se va ispăşi nelegiuirea, pînă ce dreptatea cea veşnică va veni, vedenia şi proorocirea se vor pecetlui şi se va unge Sfîntul Sfinţilor. Să ştii şi să înţelegi că de la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului şi pînă la Cel Uns — Cel Vestit — sînt şapte săptămîni şi şaizeci şi două de săptămîni* (deci şaizeci şi nouă de săptămîni — n.n.) *şi din nou vor fi zidite pieţele şi zidul din afară, în vremuri de strîmtoare. Iar după aceste şaizeci şi două de săptămîni din urmă, Cel Uns va pieri fără să se găsească vreo vină în el, iar cetatea şi templul vor fi distruse, împreună cu o căpetenie. Şi sfîrşitul cetăţii va veni prin potopul mîniei lui Dumnezeu, iar pînă la capăt va fi război — prăpădul cel hotărît. Şi el* (Cel Uns) *va încheia un legămînt cu mulţi într-o săptămînă* (a şaptezecea — n.n.), *iar la mijlocul săptămînii va înceta jertfa şi prinosul şi în templu va fi urîciunea pustiirii, pînă cînd pedeapsa nimicirii hotărîte se va vărsa peste locul pustiirii*" (DANIEL, 9, 21-27).

Profeţia aceasta este singura în care se indică *data exactă* a venirii Mîntuitorului (de fapt data "ungerii" sale, a botezului ioanic, de cînd a început activitatea publică a Domnului). Savantul englez Isaac Newton (1642-1727) a fost cel dintîi care a demonstrat acest lucru, pe baze istorice şi matematice. Cartea cu pricina, apărută postum (în 1733), purtînd titlul *Observaţii asupra profeţiilor*, era considerată de Newton capodopera vieţii lui. Cercetările ulterioare, inclusiv cele foarte recente, i-au confirmat întru totul. Nu vom face aici întreaga demonstraţie, ci vom preciza doar esenţialul. Exprimarea lui David pare "încifrată" numai din punctul nostru de vedere. Vechii evrei erau obişnuiţi cu un atare limbaj. Ei cunoşteau două feluri de săptămîni: "săptămîna de zile" (de care ne folosim şi noi), dar şi "săptămîna de ani" (a se vedea, de pildă, LEVITICUL, 25, 8). Daniel vorbeşte, de fapt, despre şaptezeci de săptămîni *de ani* (= 490 de ani), începînd "de la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului" (care va fi dată în al şaptelea an al domniei lui Ataxerxes Longimanul, la anul 457 î.H., deci cam la un veac de la descoperirea făcută lui Daniel). "La mijlocul săptămînii" a şaptezecea Iisus are aproape 30 de ani (vîrsta la care, conform tradiţiei, şi-a început propovăduirea mesianică). La sfîrşitul acestei ultime "săptămîni" Iisus are 33 de ani (vîrsta la care, tot după tradiţie, s-au succedat patimile, răstignirea, moartea, învierea şi înălţarea la cer).

Cele citate de noi sînt doar cîteva dintre cele *peste 300 de referinţe profetice* distincte ce se cuprind în Vechiul Testament. Viaţa pămîntească a Mîntuitorului, confirmînd toate aceste profeţii, se desfăşoară "între staulul din Betleem şi norul din Betania". În cele ce urmează vom da o schiţă sumară a acestei vieţi exemplare, după relatările evangheliştilor.

Maria, logodnica neprihănită a teslarului Iosif, a primit, prin Arhanghelul Gavriil, *bunavestire*, avînd să nască prunc de la Dumnezeu (fără mijlocire bărbătească), al cărui nume va fi Iisus, "căci el va mîntui poporul Său de păcate" (MATEI, 1, 21). Şi mai departe se explică: "Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a vestit de Domnul prin proorocul care zice (ISAIA, 7, 14 — n.n.): Iată Fecioara va avea în pîntece şi va naşte Fiu şi vor chema numele lui Emanuel, care se tîlcuieşte: Cu noi este Dumnezeu" (MATEI, 1, 22-23).

Prin femeie venise păcatul în lume (FACEREA, 3, 1-6), dar tot prin ea avea să vină şi mîntuirea. Creştinismul redă femeii demnitatea pierdută în zorii Istoriei, învrednicind-o a purta în pîntecele ei pe însuşi Dumnezeu ("Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce eşti plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei şi binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, fiindcă ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre", spune *Axionul Buneivestiri — Ave Maria* la occidentali — împrumutînd, în parte, cuvintele Arhanghelului).

Maria, fiica "sfinţilor dumnezeieşti părinţi" Ioachim şi Ana, e numită şi mărturisită de către creştini "fecioară înainte de naştere, fecioară în naştere şi fecioară după naştere". Taina minunatei zămisliri este pe măsura celui ce din ea şi-a luat trup omenesc. Biserica, pomenind-o neîncetat, o numeşte "Preacinstita, Preacurata, Preabinecuvîntata, mărita Stăpîna noastră, Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria".

Maria şi Iosif, logodnicul ei, erau din Nazaretul Galileei, aşezare umilă din nordul Palestinei biblice. De aceea, deşi născut în Betleemul Iudeii (nu departe de Ierusalim), Iisus va fi numit Nazarineanul şi Galileanul ("M-ai învins, o, Galileanule!", ar fi rostit pe patul de moarte împăratul roman Iulian Apostatul, unul dintre marii prigonitori ai creştinismului din sec. IV). Naşterea lui s-a săvîrşit în vremea unui recensămînt ordonat de stăpînirea romană. Toţi iudeii trebuiau să vină la Ierusalim spre "a se înscrie", ceea ce au făcut şi Iosif cu Maria. Venindu-i vremea să nască, Fecioara fu găzduită într-un staul. Aici în ieslea vitelor, s-a născut Mîntuitorul lumii. "Locul cel mai murdar de pe lume fost-a cea dintîi încăpere a singurului neîntinat dintre cei născuţi din femeie. Fiul Omului, ce avea să fie sfîşiat de vitele cărora li se zice oameni, avut-a drept cel dintîi leagăn jgheabul în care ronţăie dobitoacele florile proaspete ale Primăverii. Nu din întîmplare s-a născut Iisus într-un staul. Lumea aceasta nu-i oare un Staul nespus de încăpător, în care oamenii rumegă şi se balegă? Cele mai frumoase lucruri, cele mai curate, cele mai dumnezeieşti, au nu le preschimbă ei în scîrnă, prin satanică alchimie? Apoi se tolănesc pe grămezile de murdării şi li se pare că aceasta înseamnă *a se bucura de viaţă*!" (G. Papini, *Viaţa lui Iisus*, ed.cit., p.36). Tot aici veniră să i se închine păstorii cei sărmani, înştiinţaţi prin Îngerul Domnului, precum şi Magii de la Răsărit, călăuzindu-se după steaua minunată (cei "trei crai de la Răsărit" evocaţi în Cîntecele de stea). Veniţi din Orientul mai îndepărtat, întemeiaţi pe profeţia vechiului prooroc persan Balaam, aceştia semnifică înţelepciunea păgînă care se pleacă dinaintea Adevăratei Înţelepciuni.

Fiorosul Irod, regele de pe atunci al evreilor (mai mult cu numele, căci guvernarea era în mîinile romanilor), aflînd despre naşterea unui "Rege" nou şi temîndu-şi coroana, şi-a pus în gînd să-l ucidă. Cum însă Magii, preveniţi în chip tainic, nu s-au mai întors pe la el ca să-i dea de ştire unde l-au aflat, Irod a dat poruncă nebună de a fi ucişi toţi pruncii pînă la doi ani (numărul victimelor, variind după izvoare şi tradiţii, a fost de ordinul miilor). Iosif şi Maria fură nevoiţi să fugă în Egipt cu pruncul nou-născut, întorcîndu-se în Ţara Sfîntă abia după moartea sîngerosului Irod (care a pierit, se povesteşte, lovit de boli scîrnave, cu trupul putrezit de viu şi mîncat de viermi pe dinafară şi pe dinăuntru). Aceasta este, în mare, istoria naşterii lui Iisus, în cel dintîi an al noii ere, după cum o povestesc Matei (cap. I-II) şi Luca (cap. I-II) în *Evangheliile* lor (evangheliştii Marcu şi Ioan nu încep cu naşterea, ci cu Botezul) şi a cărei amintire este păstrată de numeroase tradiţii.

Între episodul Naşterii şi începutul activităţii misionare a Domnului (în jurul vîrstei de treizeci de ani) informaţiile de care dispunem sînt foarte sărace. Teoriile moderne ale unora cum că Iisus ar fi călătorit în India sau în Egipt, unde s-ar fi "iniţiat", n-au nici o bază documentară şi sînt absurde în sine. De ce ar fi avut nevoie Dumnezeu să înveţe de la oameni?! Cei care susţin astfel de fantezii neagă implicit dumnezeirea lui Iisus. El trebuie să fi trăit, asumîndu-şi traiul în chip omenesc, o viaţă obişnuită în Nazaret. Şi-a însuşit, se pare, meseria lui Iosif — dulgheria. Se ştie doar că pe la doisprezece ani a fost găsit în templu, vorbindu-le deja iudeilor ca un înţelept (LUCA, 2,39-52).

În ajunul începutului activităţii mesianice a lui Iisus, un ascet singuratic, Ioan, zis Botezătorul, fiul preotului Zaharia şi al pioasei Elisabete, venit pe lume doar cu cîteva luni mai devreme decît Iisus, a pornit să propovăduiască din pustie apropierea mîntuirii şi "botezul pocăinţei". Iar mulţimile, cutremurate de cuvîntul lui, veneau să primească botezul în apa Iordanului. Acesta a fost Înainte-Mergătorul Domnului, cel vestit din vechime, "ultimul dintre proroci" şi "cel mai mare dintre cei născuţi din femeie", cum l-a numit chiar Iisus. "În vremea aceea a venit Ioan Botezătorul şi propovăduia în pustia Iudeii, spunînd, Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor. El este acela despre care a zis proorocul Isaia (40, 3 — n.n.): Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările Lui!" (MATEI, 3, 1-3). Botezătorul zicea: "Eu unul vă botez cu apă, spre pocăinţă, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decît mine; Lui nu sînt vrednic să-i leg încălţămintea; Acesta vă va boteza cu Duh Sfînt şi cu foc" (MATEI, 3, 11).

Iisus a venit el însuşi să primească botezul de la Ioan. Acesta s-a cutremurat dinaintea lui, dar Domnul i-a zis: "Lasă acum, că aşa se cuvine nouă, să împlinim toată dreptatea" (MATEI, 3, 15). "Iisus Hristos a fost botezat de către Ioan nu pentru că avea nevoie de pocăinţă (căci nu era păcat în el — n.n.), ci pentru *a împlini toată dreptatea* (MATEI, 3, 15), adică pentru a-şi asuma pînă la capăt condiţia umană... În acelaşi timp, prin *botezul* Său, care preînchipuie moartea şi învierea Sa (LUCA, 12, 15), El recreează întreg universul, regenerînd energia cosmică primordială, al cărei simbol este apa" (Ion Bria, *Dicţionar de teologie ortodoxă*, pp. 77-78).

Botezul semnifică începutul activităţii mesianice a Domnului. Ea avea să dureze vreme de trei ani. În acest răstimp el i-a adunat pe Apostoli şi i-a pregătit pentru misiunea lor viitoare, a propovăduit mulţimilor din Iudeea, Samaria şi Galileea (cele trei mari provincii ale Palestinei biblice), a săvîrşit minuni (începînd cu aceea a prefacerii apei în vin, la nunta din Cana Galileei), pînă ce a venit vremea ca "Fiul Omului să fie dat în mîinile păcătoşilor". Cele patru Evanghelii (după Matei, Marcu, Luca şi Ioan) relatează amănunţit, aducînd fiecare episoade sau precizări noi, pe lîngă cele comune tuturora, faptele şi învăţăturile sale. Vom avea prilejul să ne familiarizăm cu ele, în chip ortodox, în cele ce urmează.

Duşmănit şi urmărit fără răgaz de căpeteniile iudeilor, care îl socoteau, în îngustimea lor, "un stricător de lege" şi "un blasfemiator" el este în cele din urmă prins (cu ajutorul lui Iuda, ucenicul vînzător, care "l-a preţuit treizeci de arginţi pe Cel fără de preţ") şi hărăzit morţii prin răstignire (una dintre cele mai infamante pe vremea aceea). El a apărut, rînd pe rînd, într-un simulacru de judecată, înaintea lui Pilat (guvernatorul roman al Iudeii la acea dată), a căpeteniilor religioase evreieşti (Anna şi Caiafa) şi a lui Irod Antipa. Pilat (*Pontius*, iar nu "din Pont", cum greşit este numit adesea!), negăsindu-i vină şi nesuferindu-i pe evrei, a încercat să-l scape de moarte. Poporul însă, întărîtat de căpetenii, a ridicat glasul, cerîndu-i să-l omoare. Temîndu-se de răzmeriţă, Pilat s-a mulţumit în cele din urmă să se spele pe mîini: "Nevinovat sînt de sîngele dreptului acestuia. Voi veţi vedea" (MATEI, 27, 24). Dar norodul a început să strige şi mai tare, zicînd: "Sîngele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri!" (MATEI, 27, 25), vorbe grele, ispăşite îndelung peste veacuri, pecetluind destinul acestui "neam viclean şi desfrînat" (MATEI, 12, 39; a se vedea şi 16, 4, precum şi LUCA, 11, 19), cum Domnul însuşi îl numise înainte. În fine, fiind obiceiul ca în ajunul marilor sărbători să fie slobozit un întemniţat, iudeii au optat pentru Baraba, care era un tîlhar (MATEI, 27, 16-21,; MARCU, 15, 6-11; LUCA, 23, 17-19 şi IOAN, 18, 39-40).

— *va urma* —

Vasile A. Marian

Curs elementar de religie creştină (XIV)

Părintelui CONSTANTIN VOICESCU

BISERICA din

MONICA

MARTIE 1991

Înţeleg acum că sînt popoare care îşi pierd moartea.

Întîi ne-am pierdut, în lungul şir al repetatelor temeri şi căderi, 45 de ani, viaţa. Din decembrie 1989 însă am început să ne pierdem moartea, pe care abia o regăsisem, mare, neîntinată, dătătoare de sens. Înţelesul ei ni s-a fărîmiţat între degete, jertfa s-a preschimbat în întîmplare, moartea a împietrit, uitată la o margine de drum, fără înviere.

Şi limba noastră ne caută, insistent, ca o limbă de moarte care trebuie ascultată pînă la capăt. Limba pe care o lăsasem să ne fie furată, şi odată cu ea sensurile existenţei noastre pe pămînt.

*

De cînd am început să pricepem cîte ceva din noi şi din ursita noastră în istorie, speranţa ni s-a concentrat toată într-un punct, aflat mereu în faţa noastră şi mereu departe, în viitor. Cîndva avea să vină schimbarea la faţă, şi în clipa marii răsturnări totul avea să se întoarcă, re-născut, în făgaşul firesc. Ce nu ştiam atunci era că speranţa ne închidea într-un fel orizontul căci noi nu vedeam decît drumul către acest punct dar niciodată dincolo de el. Speranţa se ridica dreaptă pînă în tării, perete prin care aveam să trecem, pentru a regăsi de partea cealaltă, întreagă, viaţa noastră pierdută. Şi iată că ne-a fost dat să ajungem pînă la perete: Decembrie 1989. Porţile Împărăteşti s-au deschis pentru noi — cerul se arcui, strălucitor, spălat de lacrimi, o clipă. Am păşit cu pas hotărît peste prag, siguri de a fi chemaţi, dovedisem doar că sîntem în stare să ne jertfim — dar de partea cealaltă ne aştepta pustiul, iarba arsă şi mulţime de oase de oameni, cioburi de gînduri, şi iarăşi desluşite-nedesluşite chemări. Ajunşi de partea cealaltă ne-am văzut, ca într-o oglindă, chipul.

Poate că noi nu am fost pe măsura morţii şi a speranţei noastre. Durerile facerii, prin care se despart în drumurile lor nesfîrşite viaţa şi moartea, ne-au muşcat din trup. Dar n-am ştiut să ne lepădăm de straiele morţii. Am uitat să luăm pruncul în strălucitoarea lui nevinovăţie, să-l înfăşăm după datină şi să-l punem în leagăn. Ne-am luat cu una, cu alta, întîrziaţi cu de-ale trecutului, şi l-am lăsat aruncat în calea răului, ca perla adevărului din parabolă, să fie călcat în picioare. Şi mult n-a lipsit să ni-l omoare. De aceea toate sînt azi pe jumătate, abia tîrîndu-se.

Vai nouă, mulţi veniră săraci, luaţi pe nepregătite de ziua cea mare. Şi n-am înţeles la timp că Porţile nu se deschid doar acolo departe, unde se îngînă cer şi pămînt, ci şi aici, aproape, în fiecare zi, mereu şi mereu, pentru fiecare din noi în parte, şi pentru ceata noastră.

Ce am căutat noi de partea cealaltă este deja aici. Ce am găsit cu adevărat nu fusese niciodată pierdut.

AUGUST 1987
Lumină şi chip

Din nou spre casă. Această călătorie e atît de diferită de celelalte. Aici nu sînt stewardesele elegante, care te invită în fotolii adînci, şi-ţi vorbesc subţire, cu zîmbet pe faţă, în limbi străine, cu murmur ocrotitor, de parcă în aceste limbi care nu sînt ale tale ai recunoaşte timbrul inconfundabil al libertăţii... Spre Paris, Londra, New York... Zboruri în care dialogurile se încheagă uşor, tovarăşii întîmplători de drum lăsîndu-ţi întotdeauna cîte un gînd sau două, ca să-i poţi recunoaşte în amintire.

Aici, înainte de a păşi pe scara avionului TAROM care nu-şi ascunde vîrsta, ţi se cere mai întîi să arăţi paşaportul. Chipurile nu zîmbesc. Ceva în mine se împotriveşte, o revoltă surdă care îmi otrăveşte deja începutul de drum. Controlul — primul semn al unei călătorii care nu se aseamănă cu nici o alta, măsura neputinţei sale.

Intrată în avion, mă izbeşte sunetul limbii. Nu cu străfulgerarea nostalgiilor pînă atunci aţipite, ci redeşteptînd nelinişti căci recunosc în ea o armă, care oricînd se poate întoarce împotriva mea. A auzi româneşte în jurul meu e ca şi cum aş fi despuiată pînă la piele, şi gîndurile mele se zbat fără apărare, de parcă oricine aici le-ar putea citi. Între aceşti oameni care vorbesc limba mea — şi suspiciunea, cu chipul ei hidos, e gata la pîndă: cine ar putea fi ei dacă nu nomenclaturişti şi informatori, care au ajuns să merite această călătorie? — nu sînt printre ai mei. Aici sînt cel mai singură. Poporul meu... Fi-vom vreodată? Privirea îmi cade pe paharul de plastic cu apă minerală din faţa mea (e tot ce ni se serveşte pînă la Berlinul de Est). Ar fi trebuit să fie alb dar e de o nuanţă nedefinită, murdară, urme de culori care s-au topit în amestec, ar fi trebuit să fie rotund dar e asimetric, stîlcit, de parcă a fost turnat într-o matriţă stricată. Şi pe fundul paharului citesc, ca un răspuns fără speranţă la toate întrebările, numele fabricii: VIITORUL.

Şi dintr-o dată ţîşnim în sus, prin nori, deasupra norilor. Lumina năvăleşte prin toate ferestrele, dizolvînd contururi şi însingurări. Nu mai e decît lumină, palpabilă, vie, caldă. E lumina ţării mele, cu arşiţele copilăriei şi ale primei tinereţi, cu lungile, nesfîrşitele zile de vară, pe care soarele primăverii le vestea în transparenţa primelor frunze. Întotdeauna drumul spre casă trece prin valul de lumină, răscolitor de doruri, aducător de pace. Eşti pe drumul cel bun, îmi şoptesc razele. Aici sus nu e decît lumină. E unica, nesfîrşita, inepuizabila realitate. Şi aşa va fi pururi, lumină statornică, mereu egală cu sine, şi după ce noi vom fi coborît înapoi în existenţa noastră de pămînteni, supusă schimbării, apăsată de griji. Aici sus e libertatea pe care trebuie să învăţam să nu o mai pierdem.

Coborîm. Zburăm deasupra ţării, tot mai aproape. Şi văd: lanuri arse, nu galbene ci ruginii; copaci răzleţi de un verde palid, prăfos; meandre de ape continuîndu-se în meandrele munţilor; vaste întinderi goale de păduri alcătuind ciudate desene, simetrii şi asimetrii împletindu-se ca o imagine a întîmplării, a gestului început şi oprit fără rost, din lehamite; ogoare uriaşe cu hotarele în zig-zag (nu ca în Apus, unde cîmpurile sînt pe măsura omului, cu flori şi arbuşti în haturi), treierate sau arate, o arătură care nu mergea niciodată drept ci părea lăsată de un tractor beat ce s-o fi clătinat o vreme încoace-încolo, pînă ce a înţepenit în loc, rămînînd să ruginească sub ploaie şi vînt; şi iarăşi spaţii, perfect delimitate în unghiuri drepte şi ascuţite, de pămînt părăsit, ars, neroditor, copaci stingheri scuturîndu-şi frunza, de parcă pierduseră şirul anotimpurilor, şi drumuri care treceau printr-un sat sau două şi se opreau la o margine de lan, şi drumuri care nu duceau nicăieri. Şi iarăşi linia dreaptă care la un moment dat o lua razna, aluneca într-un nou unghi, subţire ca un vîrf de suliţă, şi se împleticea într-o buclă pe care o năpădiseră buruienile. Nebunie, întîmplare, istov — acesta era chipul ţării, peste care se arcuia, nemărginit şi veşnic egal sieşi, cerul.

Aceasta era ţara nimănui. Nicăieri: utopia (OU-TOPOS) devenită realitate.

EXIL

Adevăratul exil nu este al celor care s-au dus în lumea largă, şi care, serile, înainte de a adormi mai colindă o clipă în gînd pe meleagurile trecutului, prin sate şi oraşe, pe care le ştiu rămase aşa cum erau la plecare. Adevăratul exil e exilul pe loc. Doar cei care au rămas şi care cu fiecare zi şi-au pierdut mai mult ţara, asistînd neputincioşi — ba uneori ajungînd s-o facă chiar ei cu mîinile lor — la distrugerea ei, ştiu ce înseamnă exilul.

Cîndva — acest început e tot mai greu de precizat, de parcă s-ar pierde în negura veacurilor — cineva, unii, şi-au pus în gînd să clădească raiul pe pămînt. Şi-au fost prinşi oameni cu arcanul şi înhămaţi la jug — să schimbe chipul lumii, noi forme, figuri şi cuvinte să brăzdeze faţa pămîntului, arătînd mîndru spre cerul gol cît de mare este omul. Şi au trebuit să tragă munţii după ei, să-i mute din loc, să facă baraje, să sape noi albii ca apele să înveţe cuminţi încotro au voie să curgă. Şi mulţi au căzut zdrobiţi sub poveri. Desenul început a luat-o razna, continuînd de la sine. Ani au trecut şi au venit alţi oameni care nu pricepeau de ce sînt puşi jug şi s-au zbătut şi ei mai departe, ca părinţii lor, fără să ştie de ce şi pentru cît timp. De fiecare dată cînd trăgeai lanţul îi trăgeai şi pe ceilalţi după tine. Şi îi urai pentru greutatea trupurilor lor pe care mereu şi mereu, oricare îţi era munca, trebuia să o urneşti din loc. Trăgeai fără rost încoace-încolo, îi mai înghionteai, te mai împingeai în ei, ca săţi faci loc să poţi lua o gură de aer. Şi legea amuţise în inima omului.

BALAURUL

Am coborît din avion în aerul cald, cu miros de fum şi de abator, stîrnind imagini din trecute veri — plimbările de-a lungul Dîmboviţei, cu gînduri mari şi curate care pătrundeau fără greutate universuri pe care pînă atunci le crezusem străine: blestemul neamului, crimele lui Creon, Antigona cea plină de lege, jocul dement al lui Procust, privirea Meduzei...

În aeroport erau soldaţi înarmaţi, împietriţi la locurile lor. Atîtea ghişee, atîtea praguri şi porţi, ca într-un ciudat şi derizoriu scenariu iniţiatic pe dos. La una din ele ţi se poate spune oricînd că nu ai voie să mergi mai departe. Şi dintr-o dată ţi-e teamă. Teama pe care o uitaseşi şi care acum din nou se înfiripă în tine e semnul cert că te-ai întors acasă — semnul cu care ţara nefericită te numără printre ai ei.

Şi într-o clipă eşti prins în huiet, în învălmăşeala de oameni şi bagaje. Toţi se împing, încearcă să-şi croiască drum prin muşuroiul uman cu mii de braţe şi picioare, din care faci şi tu parte pentru că nu ai cum să rămîi în afară. Eşti şi tu trup din trupul lui, sînge din sîngele lui, eşti parte din haosul uman, din organismul uriaş unde fiecare celulă îşi strigă dreptul la viaţă, dreptul la o gură de aer.

În ţara unde totul e planificat şi supravegheat nu domneşte decît haosul.

Cum ar putea sociologii din străinătate să ne înţeleagă vreodată? Mai întîi ar privi uimiţi mişcarea neîncetată a masei umane şi şi-ar zice că este vie şi fertilă — viaţa în expresiile ei spontane. Doar noi ştim că mişcările pe care le facem sînt spasmele agoniei, simple reflexe ale unor vieţuitoare care, în virtutea instinctului, cu o sforţare enormă, luptă mereu şi mereu, clipă de clipă, pentru a-şi salva viaţa. Această sforţare, această energie uriaşa de care dăm dovadă, nu are nici un scop în afara ei însăşi, nu duce nicăieri şi nu aduce nimic — dar numai ea ne mai ţine în viaţă. Porunca cea mare aici este de a nu te opri, că de te-opreşti, ţi-ai pierdut locul printre cei vii. Dacă te opreşti şi te întrebi de ce, nu mai eşti apt pentru viaţa de la noi. Dacă te opreşti, niciodată nu-ţi vei mai găsi locul la coadă. Dar poate vei găsi altceva: drumurile singuratice unde la răscruci stau la pîndă ultima deznădejde şi ultima revoltă — şi atunci nu-ţi mai rămîne decît să-ţi torni benzină şi să-ţi dai foc, în pieţe care prind deodată a se goli. Sau poate, dacă reşeşti să mergi pînă la capătul singurătăţii, vei afla în sfîrşit, învăluit în ceaţa de tămîie, drum urcător, şi statornică liniştea.

Proba la care eşti supus la noi e de aptitudini fizice. da, chiar aici: ai putea să-ţi găseşti bagajul şi să ţi-l tragi din mormanul tot mai mare de valize şi lăzi care se înghesuie pe banda rulantă cu huiet asurzitor; a prinde un loc la coada din faţa controlului vamal; a părăsi aeroportul într-un autobuz, cu un picior pe scară şi agăţat cu o mînă de balustardă, în echilibru mereu precar. Nu vă fie teamă, Apuseni! Am făcut-o de cînd eram copil, noi şi milbane ca noi, de cinci-şase ori pe zi am reuşit la proba muşchilor. Nu cădem, nu toţi cădem, nu cădem încă...

Cei care nu cunosc, îşi închipuie **colectivismul** ca pe ceva abstract, un concept, o idee — aşa cum spui "socialism", "comunism", "umanism". Conceptul există, desigur, ca aproape toate cele pe care omul a încercat să le priceapă sau în care raţiunea lui a reuşit doar să se rătăcească. În fond, colectivismul este însă concretul în starea sa cea mai pură, negaţia însăşi a abstractului. Colectivismul înseamnă înglobarea fizică a indivizilor într-o masă umană concretă şi anularea intervalului minim dintre corpurile vii. Trupul tău vine fără încetare în contact cu alte trupuri — autobuzul, tramvaiul, pe care nu ai cum să le eviţi, sînt doar exemplul cel mai evident. Întotdeauna e cineva care îţi răsuflă în ceafă. Indiscret fără să vrea, sau cu lăcomie, nu, nu dorindu-te pe tine ci lacom după locul tău, prăpădiţii de centimetri pătraţi, pe care îi acoperi cu tălpile, sau scrutîndu-te, după cum îi e meseria, pînă în adîncul fiinţei, care se zbate sub privirea străină. Cineva e tot timpul lîngă tine, chiar şi cînd nu-l vezi. Aplecat peste foaia pe care o ai în faţă, urmărind tot ce-ai scris şi ştiind dinainte tot ce nu ai avut curajul să scrii dar ai gîndit.

Nu mai sîntem oameni pentru că la noi existenţa umană, individuală în esenţa ei, a fost abolită. Noi constituim o formă monstruoasă aflată pe treapta cea mai de jos a naturii, o încrengătură, un organism redus la o unică funcţie, aceea de hrănire. Dar asimilarea are aici acea originalitate contra naturii care face ca organismul să se hrănească din el însuşi, devorîndu-şi, fără să ştie ce face, părţile componente. Cu cît organismul se menţine mai mult în viaţă, cu atît se mutilează şi se distruge mai mult. De aceea nu există creştere, dezvoltarea în societatea colectivistă, pentru că hrănirea este auto-anihilare, cel mai mic cîştig este în acelaşi timp o pierdere iremediabilă.

Un balaur, cum poveştile nu au mai pomenit: ucigaş, pustiitor, neputincios şi sinucigaş.

strada SAPIENȚII

PAPAZU

În refugiu

Doamne, încotro mergem? Încotro fugim? De parcă toți ne-am afla cuprinși de panică, într-un refugiu neîncetat. Așa fug oamenii în timpul războiului, din calea stihiilor, la cutremure și la inundații, încercînd să-și salveze copiii și viața, și și-au pus în grabă într-o boccea ceva merinde și îngrămădit într-o valiză avutul.

Fugim cu toții pe loc. De dimineața, cu fiecare nouă zi. Tot mai departe, pînă nu a mai rămas nimeni. De aceea țara noastră e țara nimănui.

N-ar fi trebuit oare să rămînem? Oare am fi putut să rămînem? Oare noi am greșit?

*

Fugim cum fug oamenii de pretutindeni de sub urgia războiului și a stihiilor. Și nici un popor nu a fugit ca noi, pe loc, și ca vecinii noștri, ruși, ucraineni, bulgari, tot în cerc, în acest război care a durat și a durat și tot mai durează... Război e, deși nimeni nu ne crede, război fără armistițiu și fără însîngerări vizibile, urmele de sînge se șterg mereu ca într-o vrajă pe dos — la noi și basmele s-au răstălmăcit, sîngele nu mai vorbește ca să-și arate călăul...

Steagul ni l-a pierdut de la început. Steagul care atîrnă de toate casele, la înălțimea ta, încolăcindu-ți-se ca un ștreang în jurul gîtului, nu e steagul nostru. Cruci au căzut, și ziduri de biserici. Limba lor nu este limba noastră — ne-au cotropit necuvîntătoarele. Nici măcar cimitirele nu ne-au rămas. La Aiud, pe locul unde-s îngropați morții din închisoare, pasc acum porcii. Ce bine s-au priceput să ne răpească și viața și moartea.

*

Pe alte meleaguri ale lumii măsoară timpul după copiii care cresc, copacii care se înalță, după noi drumuri și case. Așa cum trebuie să fie, unde e o viață de om. La noi însă distrugerea este singura măsură a timpului. De cînd nu s-a mai văruit o casă prin părțile noastre, de cînd nu s-a mai pus o floare și nu s-a mai așezat o piatră să aibă omul unde păși? În caldarîm sînt gropi, ca după un bombardament nevăzut — dacă mai ții la viață, nu te aventura pe afară după căderea întunericului! O întreagă țară e în camuflaj, noaptea nimeni nu ne-ar putea bănui de sus, din avioanele în zbor. Felinarele au rămas ca o amintire fără rost în țara care fusese prima din lume să-și lumineze străzile capitalei cu lămpi cu gaz. Apa nu curge. Totul s-a oprit, și lumea obiectelor, devenită independentă, e guvernată doar de legile fizice și chimice ale dezagregării. Crăpături adînci brăzdează pereții coșcoviți ai caselor, sub acoperiș calcanul căzut îți deschide poduri, unde se mai ascund încă rămășițe ale timpului dinainte de război. Garduri șovăitoare, balansîndu-se la fiecare trecere de pas, îngrădesc ridicol grădini năpădite de buruieni. Mormane de pietriș au rămas pe trotuar. Cineva trebuie să fi început ceva și s-a oprit... ca toate celelalte. Grilajul de fier, răsucit, s-a surpat într-o rînă de peretele casei. Bradul uscat, pleșuv, mai străjuie încă peste straturi de flori cu parfumuri adînci. Acolo unde omul și fapta lui lipsesc, își arată timpul adevărata față, neomenească. Se aruncă asupra prăzii, o ține bine în gheare și ciugulește fără grabă cu ciocul lui ascuțit: lentă dezagregare, ruină, moartea care se tîrăște încet.

*

Îmi fac drum prin mulțime, spre inima orașului. De ce sînt atît de mulți pe stradă, de parcă ar asculta de o poruncă și s-ar îndrepta acum cu toții spre o țintă numai de ei știută? Cerșetorul cu picioarele de lemn prinse în curele de piele a căzut în încleștarea ciudatei lui armuri în colbul străzii și doarme — printre pașii indiferenți care, grăbind înainte, îi ating fața brăzdată și barba albă — somnul greu al beției...

"Și apucînd calea către răsărit..." Îmi caut Bucureștiul...

Cobor din Hotelul Tranzit și de abia acum, ieșind în dogoarea după-amiezii, îi constat prezența ireală printre ruine. Ca o gară în mijlocul cîmpiei, a cărei rost nu-l înțelegi, nevăzînd nici o potecă, nici un sat. Aici au fost străzi, pe care le-am purtat cu mine ca un peisaj interior, unde cunoșteam fiecare piatră, luminile din amurg jucînd în pereții caselor, fiecare copac ale cărui rădăcini puternice ridicaseră asfaltul. Aici locuiau cîndva prieteni, erau camere de închiriat la studenți, la mansardă sau în subsoluri, unde abia pătrundea o geană de lumină. Aici fusese cîndva o lume.

Cum poți să știi aici încotro mergi, dacă pașii tăi merg înainte sau înapoi? Case dărîmate, mormane de cărămizi și moloz, ici-colo o bucată de perete încă păstrînd culorile în care fuseseră văruite camerele — culoarea e mai vie în acest dreptunghi, trebuie să fi fost acolo un tablou, o fotografie, o imagine din altă parte, din alte vremi, poate un peisaj de departe, poate poza unor băieței cu zîmbet cuminte, proaspăt tunși, poate bunici, rămași în fotografie în acea clipă a tinereții lor de dinaintea acestor timpuri... În vînt se înfășoară o foaie de ziar: Scînteia, Iskra... Au pierit drumuri, au pierit indicatoare.

Un cîine cafeniu, costeliv, dă ocol. Nu e nici temător, nici prietenos. Nu se grăbește, merge doar, purtîndu-și cu demnitate povara vieții. Îl urmăresc cu privirea pînă dispare în spatele mormanului de cahle sparte — o ființă într-o lume care piere, ultimă statornicie.

Am ajuns prea tîrziu pentru a mai vedea bisericuța îngropată de la Operetă, Sfîntul Spiridon Vechi îmi pare, a mai rămas numai, căscat, fundamentul, închizînd un spațiu atît de mic, de parcă prin moarte biserica s-ar fi micșorat, ca o mînă de oase, după ce trupul s-a topit. În mărginirea ei fusese însă loc pentru Cuvîntul lui Dumnezeu, și sub bolți trecuseră, cu numele lor, oameni în cete, vii și morți... Lumini arseseră fără încetare timp de trei veacuri — pentru pocăința neamului, pentru nădejde... Și silueta ei mai tremură o clipă prin fața ochilor în aerul fierbinte. Aici venea mama să se roage cînd era studentă, și atîția înaintea ei, din neam în neam, pînă la noi, cei din urmă. Ultimii.

*

Eugen Ionescu a descris cîndva drumul pe care îl trăiesc acum. "Călătorii la cei morți" l-a numit. Se făcea că se rătăcise prin labirintul amintirii și umbla, înnebunit, căutînd "spațiul pierdut", străzi, case așezări și oameni pe care le cunoscuse în copilărie. Și la capătul dureroaselor rătăciri și-a spus:

"N-a mai rămas nimic. Nici măcar amintirea".

Ba da, mai e încă, firavă și fragilă, amintirea, care va dispare odată cu noi sau poate chiar înaintea noastră. Dar nu avem dreptul să uităm, trebuie să spunem mereu ceea ce știm, să povestim că aici se ridica odinioară, pînă mai ieri, o biserică, că am văzut-o și părinții noștri au văzut-o. Ne vor crede oare cei ce vin după noi, vor mai putea ei să înțeleagă, cuvintele noastre vor mai avea sens pentru ei?

*

De pe malul celălalt al Dîmboviței, răzbate, potolit de depărtare, vuiet de mașini și de oameni. Mulțimea dintr-un oraș care nu mai este — rămas încă într-un colț al pieritoarei noastre memorii, să-i mai străbatem o vreme străzile, să-i mai simțim pomii în adierea verii, să ne mai rugăm în biserici, ale căror uși amintirea le ține milostiv deschise în noapte.

Apoi amintirea se va împrăștia și ea într-o zi în cele patru zări, ca puful de păpădie risipindu-se în soare,

*

Aici trebuie să fi fost cîndva o casă cu ferești înalte, sub streașina cărora m-am adăpostit o dată de ploaia de vară, și o grădină înmiresmată de dulceața cireșilor și a caișilor, și frunziș bogat care se boltea peste stradă... fusese aici... fusese mai încolo... și rădăcinile s-au topit.

Nu a mai rămas nimic, nu mai e nimeni. Aici pînă și moartea a murit. Sîntem pe tărîmul celălalt.

*

"Pe unde a trecut coasa comunismului, iarba nu se mai ridică", îmi șoptește insistent un glas pe care îl știu mult prea bine. Piei din fața mea, îi spun, ești ultima ispită.

Și din alte vremi se ridică încet glasul basmului, reluîndu-și povestirea:

"Și apucînd calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile și trei nopți, pînă ce ajunse la o cîmpie întinsă, unde era o mulțime de oase de oameni.

Ajunseserăpemoșiagheonoaiei...

Și calul zise: Du-te la tată-tău și cere hainele ce le purta cînd era flăcău și paloșul... Ia-l și curăță-l de rugină, pînă o luci ca oglinda..."

A mai rămas drum înapoi? Paloșul nu-l mai poți ridica. L-a mîncat rugina de mult, de-l dezgropi, praful îți va intra prin piele și-ți va otrăvi sîngele. Fierari nu mai sînt prin părțile noastre. Și chiar de-ai putea să-ți găsești paloșul, în clipa în care-l ridici, dușmanul se dă peste cap și se preface în pară roșie și fum — căci nu există dar e nemuritor. Piticii împăratului Roșu nu ai după ce să-i cunoști. Ziua iau chipul nostru și se amestecă printre noi, noapte se trag înapoi în galeriile lor subpămîntene ca de acolo să atace mai bine. Și cînd te trezești dimineața și îți arunci privirea afară, știi de acum care a fost soarta bătăliei de noapte. Un singur semn au cuceritorii aici: pustiirea. Pentru paloșul pe care nu-l mai ai, fă-te tu paloș, și sufletul tău să lucească ca oglinda. Aici e nevoie de fierari din adîncuri, de suflet făurari, și de veghe neîncetată — ca să nu vină dimineața cînd cu spaimă dar poate și cu o ucigătoare ușurare îți vei da seama că și tu ai capitulat în somn, devenind de acum unul de-ai lor.

*

Se lasă amurgul... Încotro?... Răscolit sub pas, se ridică praful, inecăcios în aerul încă dogoritor.

Două trecătoare între două vîrste, apar dintr-o dată, pe poteca îngustă dintre mormanele de moloz. Vorbesc una cu alta, fofilîndu-se parcă pe după pereți nevăzuți, de care numai ele știu. Le întreb de Podul Izvor, unde locuiau prieteni. "Nu, nu mai e". Întreb din nou, numele venind de la sine, unul după altul: Alba-Postăvari, Sfînta Vineri, Izvorul Tămăduirii. Clatină din cap. Prind totuși curaj și întreb de biserica cu Sfinții Petru și Pavel străjuind de o parte și de cealaltă a ușii de fier: "Adormirea Maicii Domnului". "Da" — îmi răspund ele, nu ca și cum mi-ar fi comunicat o taină, ci firesc, ca și cum nu ar fi putut să fie altfel — "mergeți tot înainte, apoi la dreapta. E în Strada Sapienții".

Într-un oraș care nu mai era, mai exista încă o stradă care se numea "Sapienții". Nu Strada Științei, pe care te obișnuiești să o întîlnești pretutindeni, de la un capăt la altul al țării, în fiecare sat și oraș, ci Strada Sapienții. Numele era plin de amintirea Bucureștiului arhetipal, și venea de departe, din cărți, din alte timpuri, de dincolo de timpuri. Sapienții — o altă știință decît cea cu care s-a mîndrit, fără să știe ce face, lumea — înțelepciune, Strada Înțelepciunii dumnezeiești.

Am grăbit pasul, tot temîndu-mă să nu fi înțeles greșit. Și dintr-o dată am văzut-o, cuprinzînd-o dintr-o privire: Strada Sapienții întreagă, cu căsuțele ei, scăldată toată în lumină, poleită în amurgul care se răsfrîngea orbitor în ferestre. Aceeași lumină care mă întîmpinase sus, în zborul spre țară. Erau grădini în fața caselor și plutea glas de copii la joacă — așa cum e prin părțile noastre, unde copiii stau pînă tîrziu afară în zilele calde de vară.

Biserica Adormirii era acolo, mică, o capelă aproape, modestă cu pereții ei cenușii, retrasă de la stradă, în spatele grădinii proaspăt udate, unde de pe fiecare floare se prelingeau binefăcători stropi. "Loc de verdeață, loc cu răcoare..." — Miros de ploaie se ridica din grădină și parfumul adînc al Crăiesii Nopții care abia își deschisese florile. Nicăieri în lume nu au înserările această mireasmă.

Biserica mea era acolo, cu grădina proaspăt udată, candela ardea statornic sub icoana Maicii Domnului. Și am recunoscut lumina, pe care ani de-a rîndul am văzut-o trecînd din mînă în mînă, aici la Biserica din Strada Sapienții, în timp ce din toate piepturile se ridica, biruind încă o dată singurătăți, temeri și păcate: "Cu moartea pre moarte călcînd..."

În acest oraș pustiit, în mijlocul ruinelor, mai exista încă o stradă neatinsă, cu numele ei, și cu biserica studenției mele, adunîndu-și mai departe casele în juru-i și ocrotind jocul copiilor în amurg.

Mîinile unui om udaseră grădina și aprinseseră candela. Adevărata rezistență aceasta era. Aici era tot ce e nevoie să știi. Așezarea omului în lume, împlinind firesc legea.

Mai erau încă oameni prin părțile noastre, vorbind cu Dumnezeu, îngrijind de lume, ascultîndu-și și primindu-și aproapele, și pe mine, trecător rătăcit venit din străinătăți.

Am rămas îndelung în răcoarea grădinii, umplîndu-mi sufletul cu rugăciunea și ochii cu lumină și cu numele de pe cruci: șiruri de preoți care slujiseră aici, și iată fapta lor nu s-a întrerupt.

Un semn mi se dăduse. Semn de tărie și de făgăduință. Semn al țării și al oamenilor ei.

Și am înțeles atunci că Dumnezeu nu-și întorsese fața de la noi.

Eram din nou acasă.

MARTIE 1991

Plîngeți-vă lacrimile pînă la capăt că și aceasta trebuie săvîrșit, și jalea trebuie trăită toată, nu cu jumătăți de măsură.

Stați pe loc și nu mai fugiți. Nu mai alergați spre trecutul pe care l-am lăsat să ne fie furat — între noi și ce-a fost se întinde azi, necuprinsă pierduta viață. Nu mai alergați spre viitor, ca să nu mergeți cu candele fără untdelemn, uitînd că viitorul nu se făurește decît în clipă, în modestia zilelor.

Războiul are vremea lui și pacea pe a ei. Vreme este pentru a muri și să numeri morții, să ridici cruci pe morminte, să scrii cu grijă numele. Vreme este să taci și vreme este să vorbești, să pui cuvinte pe ce s-a pierdut și ce s-a cîștigat, ca să fie hotar între ele și să nu se scufunde.

Vreme este să fugi și vreme să te întorci acasă. E timpul să stai, să-ți îndrepți spinarea încovoiată, gîndurile să se cerceteze pe sine și să-și caute rădăcinile, inima să dezgroape făcliile din adîncuri. La lumina lor ne vom recunoaște atunci unii altora chipul și sub greutatea tălpilor noastre pămîntul ne va grăi iarăși, spunîndu-ne blînd că sîntem acasă și că întotdeauna am fost aici, chiar și cînd nu am înțeles-o.

Și atunci va veni în sfîrșit vremea mult așteptată, cînd moartea își va regăsi înțelesul și cuvîntul care a fost rostit pentru noi, și prin noi, prin tinerii care și-au așezat cuminte, în fața Porților Împărătești, jertfita viață, va sălășlui cu adevărat în noi, deschizîndu-ne căile vieții. Căci "Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii".

P.P. PANAITESCU - UN MARE ISTORIC AL ROMÂNILOR ÎN LUMINA ADEVĂRULUI (1900-1967)

Un destin nedrept a făcut ca viața lui P.P. Panaitescu să rămînă mai puțin cunoscută, față de cea a celorlalți doi reprezentanți de seamă a "noii școli" istorice interbelice, colegi de generație: Gheorghe Brătianu și Constantin C. Giurescu, chiar dacă opera sa s-a bucurat în toate perioadele de un interes deosebit din partea istoricilor și lingviștilor.

La trecerea unui sfert de veac de la intrarea sa în neființă (14 noiembrie 1967) zidul tăcerii care învăluie încă, în ochii marelui public și chiar al istoricilor, viața și activitatea lui P.P. Panaitescu nu a fost decît în mică măsură înlăturat. Activitatea sa științifică începută în 1917 a urmat de altfel vreme de jumătate de secol un traseu cu urcușuri și coborîșuri, urmînd parcă istoria contemporană a țării, cu care s-a împletit.

Născut la Iași odată cu veacul, la 27 februarie/11 martie 1900, sorții i-au fost dintru început favorabili. Studiază la București (1918-1922) istoria și alte discipline umaniste cu profesori de seamă care îl prețuiesc: N. Iorga, Vasile Pârvan, Dimitrie Onciul, Demostene Russo, Ramiro Ortiz, Ovidiu Densușianu. Cunoaște pe Ilie Minea, S. Mehedinți, I. Nistor, I.D. Ștefănescu, G. Bogdan-Duică, dintre care unii îi devin prieteni. Dar se apropie de N. Iorga și V. Pârvan, al căror stil de muncă îl însuflețește. Cariera lui ca istoric e hotărîtă. Va deveni universitar. I se propune, desigur la cum aprecia Ioan Hudiță, el "a deschis pentru istoria românilor calea surselor polone". Oricum, revenea la Cracovia însuflețit de un adevărat program: "Polonia creatoare, prietenă a Moldovei, aducătoare de lumină, vreau s-o învîu, s-o arăt în opera sa de prietenie, care trebuie să se prelungească peste vremea noastră".

Avea 24 de ani și cu sprijinul lui N. Iorga pleacă din nou pentru doi ani în Franța, la Școala Română de la Fontenay-aux-Roses, unde e coleg cu Constantin C. Giurescu (mai tînăr cu un an), studiind activitatea lui N. Bălcescu, Nicolae Spătarul Milescu, Petru Movilă și Dimitrie Cantemir.

Întors în țară, de-acum consacrat, P.P. Panaitescu își începe cariera universitară în specialitatea Istoria românilor, apoi Istoria slavilor de răsărit la Facultatea de Litere din București, predînd și paleografia slavă la renumita pe atunci Școală de arhivistică din București (1927-1939). O carieră strălucită, încununată de alegerea sa ca membru corespondent al Academiei Române (22 mai 1934), la numai 34 de ani. Nimic nu lăsa atunci să se prevadă cît de scurtă îi va fi cariera universitară.

Între timp, în 1929 lansează programul a ceea ce N. Iorga va numi peste șapte ani "școala nouă" de istorie, al cărei instrument de exprimare a fost «Revista istorică română», inițiată și condusă de Constantin C. Giurescu, împreună cu P.P. Panaitescu și Gheorghe 21-23 ianuarie 1941 îl antrenează în vîrtejul lor. În noaptea de 21/22 ianuarie, împreună cu gen. P. Chirnoagă, în fruntea unei delegații legionare, P.P. Panaitescu prezintă în cadrul a două audiențe la gen. Ion Antonescu, cererile Mișcării. Rațiunea participării sale, cu prestigiul de rector universitar, la această misiune, trebuie să fi fost faptul că Antonescu se arăta uneori receptiv la atitudinea și părerile intelectualilor. Intervenția armatei germane în favoarea gen. Ion Antonescu spulberă aceste planuri, ca și cariera savantului istoric.

De acum avea să plătească întreaga viață, sub o formă sau alta, nemeritat, în raport cu creația sa istorică. Mai întîi, de la 1 martie 1941 i s-a curmat pentru totdeauna cariera universitară. În același an e internat în lagăr pentru puțină vreme. În toamna lui 1945 e din nou arestat, de data aceasta sub guvernul Petru Groza. Între 1946-1949 funcționează la Muzeul Româno-Rus, cu a cărui organizare, în calitate de slavist, fusese însărcinat de către Mihail Roller. În 1948 e numit la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R. Oficial era acum consilier științific, în fapt, după o altă arestare în 1949, lucra ca documentarist. M. Roller, agent al Moscovei, însărcinat cu direcționarea activității istorice și cu rescrierea pe baze staliniste a "istoriei R.P.R.", avea nevoie de P.P. Panaitescu pentru tipărirea sub "redacția" sa a masivei colecții de Documente privind manuscrisul încheiat, dar nerevăzut al lucrării Introducere la istoria culturii românești (publicată în 1969), de fapt o istorie a românilor de la origini pînă în secolul al XIV-lea, foarte probabil începutul mult amînat al Istoriei Românilor, pe care plănuia s-o scrie încă de la 21 de ani. De fapt, P.P. Panaitescu n-a simțit nici la maturitate ispita "sintezei generale" grabnice, ci pe cea a "interpretărilor românești", concepute ca pietre fundamentale, mai însemnate ca sinteza însăși, de vreme ce fiecare generație își scrie propria sa lucrare de sinteză, în timp ce temeliile critice și documentare ale acesteia se reînnoiesc mai lent sau rămîn neschimbate. Pentru P.P. Panaitescu, așadar, culmile sintezei au rămas pînă spre sfîrșitul vieții cele trei "monografii" domnești, referitoare la Mihai Viteazul (1936), Mircea cel Bătrîn (1944) și Dimitrie Cantemir (1958).

Învățatul istoric care încă din tinerețe socotea munca "un lucru sfînt", a scris mult, peste 200 de lucrări științifice, la care se adaugă articolele din presa interbelică, îndeosebi din «Cuvîntul», elaborate vreme de jumătate de secol (1917-1967). În mod cert, P.P. Panaitescu a fost un medievist, chiar dacă l-au atras de asemenea oameni și aspecte ale epocii moderne. Ca atare, direcțiile sale principale de cercetare au fost raporturile politice, culturale și bisericești româno-polone în secolele XIV-XIX, fără a neglija nici legăturile pe diferite planuri româno-

sugestia lui N. Iorga, o bursă de specializare la ctitoria acestuia, Școala Română de la Fontenay-aux-Roses de lîngă Paris (1922). Dar lumea își revine cu greu după primul război mondial, bani nu se găsesc și plecarea în Franța e amînată. Faptul va avea însă urmări benefice, fiindcă de comun acord cu N. Iorga, P.P. Panaitescu pleacă la studii în Polonia, pe cheltuiala sa (1923-1924), în contextul apropierii politice româno-polone, marcată de vizita regelui Ferdinand la Varșovia și Cracovia (iunie 1923).

La Cracovia bogăția izvoarelor inedite referitoare la istoria românilor în secolele XV-XVII pe care le-a aflat aveau să-l schimbe orientarea științifică. Din istoric al epocii moderne, cum părea că se pregătește să devină, P.P. Panaitescu s-a îndreptat spre slavistică, specializîndu-se, în acea etapă, în istoria și cultura medievală a popoarelor slave și implicit în relațiile acestora cu românii. Va deveni astfel adevăratul urmaș al slavistului Ioan Bogdan (1864-1919), chiar dacă nu apucase să audieze cursurile acestuia de la Universitatea din București. Între timp studiază intens în arhivele și bibliotecile din Cracovia îndeosebi, dar și în cele de la Liov (din nefericire închise pentru români după al doilea război mondial) și Varșovia.

P.P. Panaitescu n-a fost primul cercetător al arhivelor polone. Îl precedaseră B.P. Hașdeu, Al. Papiu-Ilarian, I. Bianu, I. Bogdan și N. Iorga. Dar așa Brătianu. În acest program, P.P. Panaitescu, recunoscînd meritele generației vîrstnice de istorici care prin opera lor au participat la desăvîrșirea unității naționale, cerea istoricilor vremii sale să se îndrepte spre "cercetarea adîncită a rosturilor noastre, a vieții culturale, sociale, fără alt scop decît acela al adevărului". Polemica sa din 1936 cu N. Iorga în problema originii lui Mihai Viteazul se înscrie pe linia acestui program.

În ciuda izbucnirilor sale năvalnice, N. Iorga a înțeles rațiunile științifice ale fostului său student, astfel că în aprilie 1937 l-a numit "membru de drept" al noului Institut pentru studiul Istoriei Universale (Institutul de Istorie "N. Iorga" de astăzi), în care, de altfel, peste un deceniu, în condiții grele pentru el și pentru țară, P.P. Panaitescu va lucra efectiv.

Se încadrează în mișcarea legionară, care adunase majoritatea tinerei elite a intelectualității românești, deși creația și concepția sa științifică, bazată pe determinism economic, nu păreau favorabile unei asemenea apropieri. În vremea dictaturii lui Carol al II-lea, doar intervenția pe lîngă Armand Călinescu a unor colegi universitari l-a scăpat de închiderea în lagărul de la Miercurea Ciuc. În schimb, în vremea guvernării național-legionare (septembrie 1940—ianuarie 1941), P.P. Panaitescu devine rector al Universității din București (octombrie 1940—ianuarie 1941) și director al ziarului «Cuvîntul». Evenimentele tragice din istoria României (sec. XI-1625). Publicate într-un ritm infernal (1951-1955), cele 22 de volume referitoare la Moldova și Țara Românească au înglobat uriașul efort editorial al savantului istoric, încadrat în colectivul anonim de autori truditori, efort recunoscut doar pe plan academic (1956). În plus, M. Roller l-a folosit și la redactarea Istoriei R.P.R., manual unic între 1948-1950. Aceasta în condițiile în care P.P. Panaitescu nu avea drept de semnătură, între anii 1948-1955 folosind pseudonimul Alexandru Grecu (după numele mamei sale, Greceanu) sau doar inițialele acestuia.

Deși reținut cu ocazia unor noi valuri de teroare poststalinistă abătute asupra institutului în 1953-1954 și 1957 (în legătură cu terorizarea intelectualilor după evenimentele din Ungaria, din 1956, cu care ocazie a fost "rău tratat" și s-a cerut condamnarea sa la moarte), P.P. Panaitescu s-a implicat pînă la pensionare (1965) în activitatea de cercetare și editare de izvoare din cadrul institutului, fiind și autor (de data aceasta menționat la "cuprins") la volumele II-III ale tratatului de Istoria României (1962-1964).

Boala de care suferea — parkinson — și care își are punctul de pornire în rigorile detenției din 1957, îl face să accepte pensionarea, prea devreme pentru știința istorică, prea tîrziu pentru sănătatea sa. Tot ea îi va aduce sfîrșitul în urma unei operații, la 14 noiembrie 1967.

Pe masa sa de lucru rămînea ucrainiene și româno-ruse. S-a ocupat intens de cultura veche românească în haină slavonă și autohtonă, a publicat ediții de bază ale marilor cronici slavo-române și românești și un mare număr de documente interne, îndeosebi cele în limba slavă. A studiat originea tiparului în limba română și a publicat inscripții grecești și slavone, însemnări de pe cărți vechi, relatări despre spațiul românesc al unor călători poloni și italieni. S-a interesat de structuri socio-economice, de instituții, de începuturile dreptului scris în limba română, de istoria politico-militară, de istoriografie și cîte alte aspecte ale istoriei românești nu i-au atras atenția.

Experiența acumulată i-a înlesnit participarea la redactarea nu numai a tratatului amintit de istoria României, ci și a Istoriei literaturii române (1954), contribuțiile sale, îndeosebi cele privitoare la cronicarii români, fiind deosebit de interesante.

La împlinirea unui sfert de veac de la moartea sa, P.P. Panaitescu trebuie mai bine cunoscut. Angajarea în mișcarea naționalistă, alături de alți distinși intelectuali ai vremii, fără a fi politician și fără a-și întrerupe activitatea științifică, a fost plătită în fond mult prea scump. Savantul P.P. Panaitescu trebuie să ocupe locul care i se cuvine în galeria istoricilor români de seamă.

dr. Constantin Rezachevici
Institutul de Istorie "Nicolae Iorga"

EVREII ÎN ROMÂNIA (4)

I. Consideraţii introductive

Spiritualitatea elenă nu a făcut nici un secret din orientarea sa "rasistă" în relaţiile dintre greci şi celelalte popoare; de o parte "grecii", de cealaltă parte "barbarii". Sensul "rasist" al cuvîntului "barbar" este exprimat fără echivoc de Platon care afirmă că barbarii sînt "din natură" duşmanii grecilor. Ideea va fi reluată de altfel şi de Aristotel, profesorul lui Alexandru, care îşi învaţă elevul că barbarii nu sînt numai barbari "din natură", ci şi sclavi "din natură".

Se pare însă că discipolul a rezistat cu tărie părerii maestrului său şi în activitatea desfăşurată în calitatea sa de stăpîn al lumii pe care a cucerit-o a căutat să împămînteneascǎ un cu totul alt principiu, principiul că, în realitate, nu există greci sau barbari "din natură"; devenim una sau alta "prin cultură".

Uriaşul imperiu creat de Alexandru care se întindea din Grecia pînă în inima Indiei nu va dăinui după moartea sa, survenită în anul 323 î.d.Chr. De altfel prezisese această desfăşurare a evenimentelor, spunîndu-le generalilor săi: "Veţi celebra funeraliile mele în sînge". Au trebuit douăzeci de ani de războaie pentru a se instala o linişte relativă pe ruinele fostului imperiu şi a se structura noi formaţiuni statale sub conducerea succesorilor săi, diadohii. Ceea ce însă va dăinui şi îşi va pune puternic amprenta pe evoluţia ulterioară a lumii antice va fi ieşirea culturii elene din matca în care se ţinuse izolată pînă atunci. Alexandru a fost conştient de acest proces şi l-a încurajat cu perseverenţă, dorind să se ajungă la o contopire a popoarelor pe care le cucerise. A voit să realizeze concordia, mai mult chiar, fraternitatea dintre greci şi barbari. Posteritatea i-a recunoscut acest merit şi i-a legat numele de zorile noii epoci de cultură ce se deschidea în lumea antică, *helenismul*.

Din statele rezultate în urma descompunerii imperiului lui Alexandru cel Mare, două au avut o importanţă deosebită datorită atît stabilităţii de care s-a bucurat, cît şi longevităţii dinastiilor care le-au guvernat: Egiptul sub dinastia Lagizilor, întemeiată de Ptolemeu I Soter şi Babilonul, Media şi Persia sub dinastia Seleucizilor, întemeiată de Seleukos I Nikator. Amîndouă aceste regate au exercitat o puternică influenţă asupra cursului istoriei poporului evreu.

În organizarea administrativă în satrapii făcută de Alexandru cel Mare, Iudeea a revenit lui Ptolemeu, astfel că după dezagregarea imperiului ea va intra în componenţa Regatului Lagid. Seleucizii nu au acceptat niciodată această hotărîre,dar ea se va impune în urma victoriei obţinută pe cîmpul de luptă de către Ptolemeu I împotriva lui Seleukos. Timp de peste un secol (312-198 î.d.Chr.) Iudeea va face parte din Regatul Ptolemeilor. În toată această perioadă comunitatea iudaică se va bucura de o largă autonomie, fiind obligată doar să plătească un tribut anual de opt mii de talanţi.

Conducerea efectivă a provinciei, atît cea administrativă, cît şi cea religioasă, era deţinută de Marele Preot cu reşedinţa la Ierusalim. El era ajutat în exercitarea atribuţiunilor sale de Sfatul Bătrînilor, instituţia întemeiată de Ezdra şi confirmată ulterior de Neemia. Sfatul Bătrînilor, alcătuit din în jur de şaptezeci de membri recrutaţi din conducătorii celor mai onorabile familii şi din cei mai importanţi învăţaţi (soferim), îndeplinea atît funcţia de Senat cît şi pe cea de Curte Superioară de Justiţie. Hotărîrile sale, — *Dibre Soferim* — îşi păstrează pentru iudaismul ortodox valabilitatea pînă în ziua de astăzi.

Întregul comportament al membrilor comunităţii era prescris şi supravegheat pînă în cele mai mici amănunte de Sfatul Bătrînilor. Accentul pus pe îndeplinirea cu stricteţe a obligaţiilor religioase impunea evreilor un stil de viaţă sobru. Distracţiile erau îngăduite doar într-o mică măsură. Căsătoriile cu neevrei nu erau permise. De asemenea celibatul şi avortul. Consecinţa a fost creşterea numărului populaţiei evreieşti. În ciuda războaielor, a perioadelor de foamete şi a altor calamităţi naturale, populaţia evreiască a crescut continuu. În Imperiul Roman, în timpul lui Cezar, ea ajunsese să depăşească cifra de şapte milioane.

Dar Iudeea făcea parte dintr-un regat în care odată cu instalarea Lagizilor pe tronul faraonilor, s-au deschis larg porţile pătrunderii culturii şi spiritului elenismului. De jur împrejurul ţinutului locuit de evrei se găseau aşezări greceşti în care pulsa rafinamentul epicureic. În toate aceste aşezări funcţionau instituţii greceşti, temple unde erau cinstite zeităţile grecilor, şcoli, gimnazii şi academii unde se preda ştiinţa şi filozofia, unde literarura, cultul frumuseţii şi al plăcerii, cîntecul şi dansul, băutura şi petrecerile, sportul, prostituţia şi pederastia nu erau condamnate. Într-un cuvînt, unde domnea o atmosferă de libertinism care punea sub semnul întrebării toate comandamentele morale care constituiau osatura spiritualităţii iudaice.

În acest climat spiritual poluat, tineretul cultivat din sînul comunităţii iudaice a început să-i privească pe preoţi ca pe nişte avari meschini, care propovăduind o moralitate severă nu urmărea de fapt decît să se îmbogăţească, iar pe adepţii lor evlavioşi, ca pe nişte naivi, incapabili să înţeleagă frumuseţea vieţii. Pe aceeaşi traiectorie de neglijare a valorilor autentic iudaice s-au înscris, odată cu tineretul, evreii bogaţi şi evreii care reuşiseră să obţină funcţii în aparatul de stat. Şi unii şi alţii considerau că este mai distins să vorbeşti limba greacă, să trăieşti după modul de viaţă al grecilor şi uneori chiar să practici cultul zeilor grecilor.

Procesul de elenizare al iudeilor a fost mult mai intens în oraşele mari. În Alexandria, capitala regatului, se găsea o numeroasă comunitate iudaică încă de la întemeierea aşezării. Aici s-a făcut traducerea Vechiului Testament din limba ebraică în limba greacă, traducere numită a *Celor Şaptezeci — Septuaginta*. După tradiţia iudaică, Ptolemeu II Philadelphul (283-246) ar fi adunat şaptezeci de învăţaţi şi le-ar fi cerut să traducă în greceşte Scripturile lor. Dar aceasta nu este decît legendă. În realitate, traducerea a durat mult mai mult. Pentateuchul n-a fost terminat decît în secolul al III-lea, Profeţii şi Psalmii în secolul al II-lea, iar Ecleziastul aproape o sută de ani după Christos. Existenţa acestei traduceri indică cel puţin că evreii erau foarte numeroşi în Egipt, din rîndul cărora mulţi îşi uitaseră limba.

În faţa primejdiei de a-şi pierde identitatea sub acţiunea dizolvantă a elenismului, comunitatea iudaică a găsit în lăuntrul ei forţa necesară de a-şi apăra valorile religioase. Evreii cucernici s-au grupat într-o asociaţie — "chassidim" —, propunîndu-şi să respingă orice afluenţă străină. Probabil că tentativa "cucernicilor" de a impune comunităţii respectarea unui puritanism excesiv nu ar fi avut succes dacă regele seleucid Antiochos al IV-lea nu ar fi încercat să-i elenizeze pe evrei cu forţa.

În anul 198 î.d.Chr., Antiochos al III-lea, supranumit cel Mare, îl învinge pe suveranul lagid Ptolemeu al V-lea şi anexează Iudeea Regatului Seleucid. Obosiţi de povara fiscală egipteană, evreii l-au sprijinit pe Antiochos al III-lea în campania pe care acesta a purtat-o împotriva Egiptului şi au privit cucerirea Ierusalimului ca pe o eliberare. Bucuria lor a fost însă de scurtă durată. Urmaşul lui Antiochos al III-lea, Antiochos al IV-lea a văzut în noii supuşi o sursă nesecată de venituri. Avînd nevoie de mulţi bani pentru războaiele pe care intenţiona să le poarte, le-a pretins evreilor să predea statului o jumătate din recolta de cereale şi o treime din recolta de fructe. Şi pentru a fi sigur că impozitele impuse vor fi plătite, l-a înlăturat din funcţie pe Marele Preot, înlocuindu-l cu reprezentantul partidului elenizant — Iason —, partid care avea drept ţel introducerea instituţiilor greceşti în Iudeea.

Cum însă Iason nu s-a dovedit prea zelos în îndeplinirea obligaţiilor pe care şi le asumase, a fost înlocuit cu Menelaos, care s-a dovedit mai slugarnic decît predecesorul său. El a decretat înlocuirea lui Iahve, Dumnezeul evreilor, cu Zeus, a vîndut vasele din Templu pentru a procura banii pentru plata impozitelor şi în unele aşezări iudaice locuitorii au fost siliţi să aducă jertfe zeităţilor păgîne. La Ierusalim a fost înfiinţat un gimnaziu după modelul grecesc unde tinerii trebuiau să ia parte, goi, la exerciţiile sportive. Îngroziţi de aceste schimbări şi conştienţi de faptul că prin ele era primejduită însăşi esenţa credinţei lor, din ce în ce mai mulţi evrei s-au alăturat sectei "cucernicilor".

În anul 168 î.d.Chr., Antiochos al IV-lea întreprinde o campanie împotriva Egiptului, în care este înfrînt. Vestea înfrîngerii soseşte la Ierusalim, completată însă cu informaţia neadevărată că printre cei căzuţi pe cîmpul de luptă se află şi regele. La primirea acestei veşti evreii s-au răsculat. I-au masacrat pe toţi conducătorii partidului elenizant şi au curăţat Templul de tot ceea ce considerau a fi impuritate păgînă.

Aflînd despre ceea ce se întîmplase în Iudeea, Antiochos s-a îndreptat cu rămăşiţele armatei sale spre Ierusalim pentru a-i pedepsi pe evrei, pe care îi socotea vinovaţi de pierderea campaniei împotriva Egiptului. Răzbunarea sa a fost cruntă. Mii de evrei, bărbaţi, femei şi copii, au fost ucişi. Templul a fost jefuit, confiscîndu-se pentru tezaurul regal altarul de aur, vasele sfinte şi toate celelalte obiecte preţioase de cult. Menelaos a fost repus în funcţie şi a ordonat elenizarea cu forţa a tuturor evreilor. În templu a fost ridicat un nou altar în cinstea lui Zeus, iar jertfele rituale urmau să fie făcute cu carne de porc. A interzis a se mai ţine Sabbatul, ca şi toate celelalte sărbători evreieşti, iar circumcizia a fost declarată drept crimă capitală. Pe tot întinsul Iudeii, vechea religie şi practicarea ritualului iudaic au fost înlocuite cu ritualul grecesc, nerespectarea lui fiind sancţionată cu pedeapsa cu moartea. Orice evreu care refuza să mănînce carne de porc sau asupra căruia se găseau cărţi iudaice era executat. Ierusalimul a fost dat pradă flăcărilor şi zidurile de apărare dărîmate, iar localnicii vînduţi ca sclavi, în locul lor aducîndu-se populaţii de altă origine pentru a coloniza oraşul. Pe muntele Sion a fost clădită o nouă cetate în care a fost instalată o puternică garnizoană.

Orgia persecuţiei devenea din ce în ce mai sălbatică. În toate timpurile şi în toate locurile a existat o minoritate care simte o supremă satisfacţie persecutîndu-şi semenii. După ce au înlăturat din Ierusalim orice urmă de iudaism, agenţii lui Antiochos s-au îndreptat ca o flacără nimicitoare spre fiecare orăşel sau sat locuit de evrei. Pretutindeni evreii erau puşi să aleagă între moarte şi recunoaşterea zeităţilor şi a cultului grecesc. Toate sinagogile şi şcolile iudaice au fost închise. Cine refuza să lucreze în ziua de Sabbat, era considerat instigator şi scos în afara legii. În zilele închinate lui Dionysos tinerii evrei erau forţaţi, după obiceiul grecesc, să poarte ca podoabă ramuri de iederă şi să cînte cîntece orgiastice închinate zeului.

Mulţi dintre cei persecutaţi, aşteptînd să treacă furtuna, acceptau condiţiile ce le erau impuse. Mulţi adulţi însă preferau să se refugieze în munţi, trăind ca sălbăticiunile, dar respectînd cu stricteţe prescripţiile Legii. "Cucernicii" se găseau tot timpul printre aceşti credincioşi, povăţuindu-i să reziste şi insuflîndu-le curaj. Din mijlocul lor va porni mişcarea de resurecţie religioasă şi naţională relatată în Vechiul Testament în cele trei cărţi ale Macabeilor.

Iudaismul, care pînă la dezlănţuirea persecuţiilor ordonate de Antiochos al IV-lea se găsea în pragul asimilării de spiritul elenismului, îşi va regăsi resurse de vigoare pentru a-şi afirma cu hotărîre identitatea naţională şi religioasă.

— va urma —

"MINIMA MORALIA"

În revista «22» nr. 34 (135) din 28 august—3 septembrie 1992 a apărut în pagina 13 "Societatea" un grupaj, realizat de d-l Gabriel Andreescu, care cuprinde:

♂ Scrisoare către doamna Gabriela Adameşteanu, redactor şef al revistei «22» a domnului Adrian Nowell Păun în numele homosexualilor şi a lesbienelor.

♀ Răspuns al doamnei Gabriela Adameşteanu din care citām: "...A se păstra homosexualitatea închisă în perimetrul filmelor şi revistelor porno şi a pedepsei, în fapt, prin lege, e încă o dovadă a depărtării României de lume. Aşteptăm ca cei în drept să ia în discuţie legislaţia, pentru a aborda firesc, jurnalistic, această temă".

♂ Punctul de vedere al Asociaţiei pentru Apărarea drepturilor Omului în România — Comitetul Helsinki, din care cităm: "... deplînge faptul că nu au fost încă luate măsurile prin care în acord cu principiile actualei Constituţii, să fie garantate drepturile şi libertăţile minorităţii constituite din homosexuali şi lesbiene...".

♀ Reproducerea unui articol apărut în «Opinia medicală» semnat de dr. Camelia Doru şi intitulat: "Amsterdam 1991 — Congresul homosexualilor: Homosexualismul — Liberă opţiune".

Nu ştim ce sentimente i-au încercat pe cititori parcurgînd a treisprezecea pagină a sus-numitei reviste. Unii însă, mai puţini rezistenţi la penibil, s-au adresat redacţiei cerînd să li se publice punctele de vedere, dar revista a preferat să-i ignore, silindu-i astfel să se adreseze altor publicaţii.

Reamintind că atît codul penal cît şi opinia publică condamnă în Ţara Românească astfel de practici, publicăm mai jos articolul *Falsul "Europenism"*, al domnului Gheorghe Stănescu, precum şi cele şase întrebări adresate de domnul Petre Iogu revistei «22».

Pentru aceea, Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci şi femeile lor au schimbat fireasca rînduială împotriva firii;

Asemenea şi bărbaţii, lăsînd rînduiala cea după fire a părţii femeieşti, s-au aprins în pofta lor unii pentru alţii, bărbaţi cu bărbaţi, săvîrşind ruşinea şi luînd cu ei răsplata rătăcirii lor.

Epistola Sf. Apostol Pavel către Romani I; 26, 27.

Falsul „europenism"

Dacă «22» ar fi propus cititorilor doar ca temă de discuţie "homosexualismul şi lesbianismul" ar fi fost o situaţie. Dar redacţia nu ne propune, ci ne impune acceptarea celor două aberaţii sexuale ca pe o condiţie a "europenismului" nostru, iar Comitetul Helsinki "deplînge" negarantarea prin lege a acestor "drepturi şi libertăţi" ale unei minorităţi.

Cînd a luat Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România — Comitetul Helsinki hotărîrea în cauză? Cu unanimitate de voturi sau cu majoritate, doar? Dar, considerînd, ca ipoteză numai, că este o hotărîre a majorităţii membrilor Comitetului Helsinki, ce reprezintă acesta faţă de poporul român: un mentor de opinie ori un stricător de moravuri, în acest caz?

Dar Grupul pentru Dialog Social cînd a adoptat aberanta hotărîre a susţinerii unor aberaţii sexuale ca homosexualitatea şi lesbianismul?

Deontologia profesională invocată este respectată cînd doamna G. Adameşteanu susţine textual "Recent în Germania, cu multă presă de faţă s-au impus căsătoriile". S-au impus în sensul că au fost legiferate ori s-au cerut numai de către homosexuali, ceea ce este altceva?

Ceea ce dînsa numeşte "firesc", în cazul homosexualităţii şi al etalării acestor relaţii omeneşti de tip patologic, este firesc, al firii adică? Cui foloseşte propaganda aceasta rău mascată cu pericolul unei posibile explozii de SIDA?

O lume care şi-a pierdut reperele morale şi exigenţele moralei poate fi mai lesne manevrată decît una care cunoaşte limitele patologice ale sexualităţii şi opreşte încălcarea lor în interesul speţei umane şi al frumuseţii ei morale. Căsătorii între bărbaţi? Căsătorii între femei? Tatăl şi fiul nu sînt şi ei bărbaţi? Dar mama şi fiica nu sînt şi ele femei? Ei nu au dreptul să fie homosexuali şi între ei, ori lesbiene între ele?

Atunci ce înseamnă incestul? Sau, în numele aceleiaşi greşite înţelegeri a drepturilor şi libertăţilor persoanelor vor eradica noţiunea şi cu ea şi morala?

Oare furtul pe scară mare, corupţia generalizată, dezordinea din tot şi de peste tot, lipsa totală a simţului de demnitate, mizeria şi murdăria care sare în ochi şi atentează la sănătatea atît fizică dar mai ales morală a naţiei chiar nu deranjază pe nimeni?

Crede conducerea şi redacţia săptămînalului «22» că înaintea problemelor tineretului, înaintea problemei Bucovinei, înaintea şomajului, înaintea extremismelor naţionale de tip PUNR şi UDMR, înaintea eliminării consecinţelor teritoriale ale pactului Ribbentrop-Molotov, cea mai presantă problemă românească este legalizarea homosexualităţii şi a lesbianismului?

Care este punctul de vedere al Grupului pentru Dialog Social şi al săptămînalului pe care îl acoperă cu autoritatea sa morală faţă de acest fals "europenism" şi faţă de morala creştină?

Gheorghe STĂNESCU

NEDUMERIRI ŞI ÎNTREBĂRI

1. *Cunoaşte cineva cazuri de practicare a relaţiilor animale de acelaşi sex?*
2. *Are cumva GDS şi revista «22» în vedere şi justificarea altor aberaţii sexuale, eventual şi a toxicomaniei?*
3. *S-a făcut vreun sondaj al opiniei publice româneşti cu privire la acceptarea sau neacceptarea celor două aberaţii sexuale înainte ca reprezentanţii revistei «22» (redactorul şef, d-na Gabriela Adameşteanu şi redactorul Gabriel Andreescu) să ia poziţie în această problemă?*
4. *Este întreg GDS, sau măcar o parte a lui, de acord cu cele cuprinse în pagina referitoare la aprobarea homosexualităţii şi a lesbianismului?*
5. *Această luare de poziţie a celor doi reprezentanţi ai Grupului pentru Dialog Social vrea să fie cumva o încurajare a tineretului spre practicarea homosexualităţii şi a lesbianismului?*
6. *Să aşteptăm din partea revistei «22» propuneri pentru un eventual guvern de homosexuali şi lesbiene ca să dovedim lumii cît de "europeni" am devenit?*

Petre IOGU

Dacă cineva se va culca cu bărbat, cum s-ar culca cu femeie, blestemăţie au făcut amîndoi; să fie pedepsiţi cu moartea; sîngele lor să fie asupra lor.

Leviticul 21, 13.

Marginalii

Răzvan Codrescu

Excelentul catehism ortodox **Viu este Dumnezeu**, întocmit de o echipă de creştini ortodocşi din Franţa şi tradus în româneşte de d-l Aurel Broşteanu, sub îndrumarea Părintelui Galeriu (Editura Harisma, Bucureşti, 1992), poate suplini de minune lipsa de programe şi manuale de religie cu care se confruntă învăţămîntul nostru liceal. Bunăvoinţă să fie în liceele româneşti, că de mijloace de lucru nu sîntem chiar lipsiţi!

Acest "Catehism pentru familie" (cum este subintitulat) are, pe lîngă alte numeroase calităţi, şi pe aceea de a se adresa tinerelor generaţii într-un limbaj adecvat şi de a preîntîmpina o mulţime de prejudecăţi sau de "proaste întrebări" ale lumii contemporane. El n-ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă şcolară, iar Statul ar fi dator, dacă "deschiderea" spre creştinism şi spiritualitate ar fi reală la noii noştri guvernanţi, să subvenţioneze o masivă suplimentare de tiraj (la un preţ mai uşor accesibil publicului larg). Dacă s-au găsit atîţia bani pentru deşănţările fotografice ale d-lui Iliescu din recenta campanie electorală, ca şi pentru toate formele de maculatură propagandistică (proastă şi scumpă!) ale actualei Puteri, e de presupus că s-ar putea găsi şi pentru întreprinderea de mai sus. Şi poate că Biserica însăşi, direct interesată în această problemă, ar avea prilejul să se urnească în sfîrşit din paralizia misionară în care se complace de atît amar de ani...

o

Semnalăm o apariţie de excepţie la Editura Meridiane: Paul Evdochimov, **Arta icoanei. O teologie a frumuseţii**, în traducerea de înaltă ţinută filologică şi teologică a profesorului Grigore Moga şi a preotului Petru Moga (cei doi au tradus aproape în întregime bogata operă teologică a lui P. Evdochimov, inclusiv faimoasa sa **Ortodoxie**, de care ar fi atîta nevoie în lumea noastră teologică de azi).

Arta icoanei..., organizată în patru părţi ("Frumuseţea", "Sacrul", "Teologia icoanei", "O teologie a viziunii"), reprezintă cea mai substanţială întreprindere din ultimele decenii în domeniul esteticii creştine şi al teologiei creştine a culturii, fiind indispensabilă atît teologilor, cît şi oamenilor de artă şi de cultură care se respectă. (Păcat că o lucrare românească mai veche, înrudită tematic şi la fel de interesantă, deşi redactată într-un mod mai "estetic" — Nichifor Crainic, **Nostalgia Paradisului** — n-a ajuns să fie reeditată pînă azi!)

Avînd în vedere impasul financiar al Editurii Meridiane, ţinuta grafică a cărţii este onorabilă, deşi lipsa unei iconografii în culori dăunează simţitor acestei ediţii. Să precizăm că **Arta icoanei...** deschide o nouă colecţie ("Artă şi religie"), aşa că rămîne loc de mai bine în apariţiile viitoare.

o

De "Gînditorii ruşi" (chiar în colecţia astfel intitulată) pare să se preocupe Editura Humanitas, dar, din păcate, prin evreul Ion Ianoşi, estetician marxist, specializat de mulţi ani în denaturarea exegetică a operei lui Dostoievski (s-ar zice că d-lui director Gabriel Liiceanu îi repugnă tot mai mult românii, iar creştinismul, spre care are o oarecare deschidere "culturală", l-ar prefera mai degrabă... fără creştini!).

Volumul publicat recent sub titlul **Creştinism şi antisemitism** reuneşte texte semnate de gînditorii religioşi Vladimir Soloviov (1853-1900), Nikolai Berdiaev (1874-1948) şi Gheorghi Fedotov (1866-1951), în traducerea d-nei Ianoşi şi cu prefaţa şi notele d-lui Ianoşi ("alesul" d-lui Liiceanu în materie de "maeştri spirituali răsăriteni"!). Cartea, clocită evreieşte, îşi propune să ne convingă de "**incompatibilitatea creştinismului** autentic cu **antisemitismul**", de "cauza generoasă a umanismului creştin", de "**soluţia creştină**, consecventă sieşi pînă la capăt: favorabilă **oricui** şi **tuturor**!". Viclenia cărţii constă în tentativa de extrapolare a discuţiei **teologice** asupra antisemitismului în general (politic, social, economic, cultural). Textele sînt adunate la un loc nu pentru valoarea lor intrinsecă, ci pentru a putea fi exploatate în mod tendenţios de către editor, în sensul intereselor de castă. Reîntîlnim **clasica procedură evreiască a speculării scrupulelor creştine**. Lăsînd la o parte inepţia termenului de "antisemitism" (cel mai mare **antisemit** în viaţă ar fi... **semitul** Saddam Hussein!), treaba ar sta cam aşa: eu, că sînt evreu, pot să fiu anticreştin, căci răspund astfel spiritului religiei mele; tu, că eşti creştin, n-ai voie însă să fii antievreu, căci contravii spiritului religiei tale! Din această dilemă nu puteţi ieşi! Numai că ne ajută să ieşim tot un evreu, îngerescul părinte N. Steinhardt, care nu osteneşte a ne avertiza, mai ales în **Jurnalul fericirii**, că a fi creştin nu înseamnă a fi prost...

"Antisemitismul" în lumea de azi nu mai are decît sporadic rădăcini religioase. Vine d-l Rosen Moses şi-şi bate joc de valorile noastre istorice sau culturale. Noi **reacţionăm**, fireşte (cum să nu-l aperi pe Eminescu?). Ce are de-a face religia aici? Vine d-l Norman Manea şi vrea să culpabilizeze, prin Mircea Eliade, toată elita neamului românesc. Noi **reacţionăm**, fireşte (cum să nu te aperi de "spălarea creierului" la nivel naţional?). Ce are de-a face religia aici? Vine d-l Silviu Brucan şi insultă poporul Român în faţa întregii lumi. Noi **reacţionăm**, fireşte (cum să nu-ţi aperi propriul popor, chiar şi supărat pe el fiind?). Ce are de-a face religia aici? Vine d-l Petre Roman şi face gheşefturi pe banii publici. Noi **reacţionăm**, fireşte (cum să nu te aperi de a fi escrocat la nivelul unui popor întreg?). Ce are de-a face religia aici? Şi exemplele s-ar putea încă înmulţi. Dacă **reacţionăm**, devenim însă "reacţionari" (ar trebui probabil să avem o atitudine mai ovină, ca unii ce ne tragem din **Mioriţa**)! Şi totuşi, vedeţi, românii **sînt** creştini; îi duceau cartofi d-lui Brucan în "exilul" de la Dămăroaia...

Fireşte, ca şi creştini, lăsînd gluma la o parte, nu putem încuviinţa nici o formă de violenţă fizică antievreiască, dar atitudinal ar trebui să ne păzim de ofensiva spiritului iudeo-masonic, anticreştin şi antinaţional; pentru asta nu este neapărat nevoie de camere de gazare sau de bîte naţionale; nu este nevoie nici măcar de tonul cuţaridic al «României Mari» sau al «Europei», ci doar de o replică paşnică şi consecvent creştină, capabilă să dejoace în mod inteligent manevrele dizolvante ale iudaismului. De aceea, după cum observaţi, nici nu-i răspundem d-lui Ianoşi cu ciomagul...

o

În vara acestui an a luat fiinţă **Fundaţia Culturală "Bunavestire"**, în special prin strădania şi entuziasmul d-lui Simion Ghinea, fost deţinut politic şi om de o înaltă ţinută civică şi morală. Spre deosebire de mulţi colegi de generaţie, d-l S. Ghinea a înţeles că misiunea sa este în primul rînd una de pedagog şi mărturisitor, dincolo de sterpul politicianism. Planurile sînt mari (restaurări de monumente, activităţi editoriale, conferinţe publice etc.), dar fondurile sînt modeste. Să nu fie românii cu dare de mînă în stare să investească şi-n altceva decît în politică?

Deocamdată Fundaţia "Bunavestire" îşi propune concret să realizeze un bust al marelui savant şi gînditor naţional Nicolae Paulescu (urmînd a fi amplasat în faţa Facultăţii de Medicină din Bucureşti), precum şi organizarea casei memoriale a acestuia. Dacă există doritori de a sprijini, cu sume cît de mici, o astfel de iniţiativă culturală şi naţională, conturile Fundaţiei sînt: Bucureşti, Credit Bank S.A.: 4010110004; cont curent: 4020110004-10 (DM); 4020110004-16 ($); 4630110004 (CEC).

Noi tragem nădejdea că Fundaţia "Bunavestire", ca şi alte demersuri privitoare la zestrea sufletului naţional, vor fi ajutate să joace un rol în restituirea unor valori româneşti **fără de care am rămîne cu adevărat săraci...**

o

Salutăm, în treacăt, singurul articol cu adevărat inteligent şi realist pe care presa centrală de opoziţie l-a găzduit în perioada postelectorală. El se datorează d-lui Andrei Pleşu şi a apărut, sub titlul **"Alegerile n-au fost atît cîştigate de Iliescu, cît pierdute de opoziţie"**, în numărul 41 (142) al revistei «22» (fără a semnăna cu ce se publică de obicei în paginile acestui săptămînal "subţire" pînă la inconsistenţă). Păcat că într-o ţară în care există oameni ca d-l Andrei Pleşu (dacă nu perfecţi, în orice caz foarte solizi) opoziţia merge, politic şi publicistic, pe mîna unor pigmei insipizi sau a unor "venerabili" caragialeşti! Şi păcat, pe de altă parte, că d-l Pleşu însuşi pare a-şi fi pierdut credinţa în posibilul misionarism al scrisului gazetăresc!

BALADA PENTRU CEI SĂRACI

Se vinde iarăşi pîinea pe cartelă
Şi nu mai e nici zahăr, nici ulei;
Pe masă n-au românii ce mai pune
Şi-njură pătimaş de dumnezei.

Au înţepenit şi ploile în cer,
Piciorul intră-n colb pînă la gleznă;
Lumina încotro s-o fi ascuns
De n-a rămas decît amar de beznă?

Ţăranii-s necăjiţi şi-grijoraţi:
Decît maian mălaiu-i mai puţin;

Îşi numără sărmanii gologani,
Măcar să aibă de ţigări şi vin...

Se rînduiesc la nesfîrşite cozi,
Dar cine ştie de se-ajunge gazul?
Morocănoşi pun bîta pe muieri,
Să-şi verse deznădejdea şi necazul!

Şi nu mai cred în nimeni şi nimic;
Le bate iarna ca un cioclu-n poartă,
Ai soartei lupi îi sfîşie de vii
Şi zace Ţara ca o gloabă moartă...

Nicolae Crepcia,
poet ţăran din Ţara Zarandului

UN OCHI RÎDE, ALTUL PLÎNGE...

DE CE AVEM NEVOIE DE O DREAPTĂ AUTENTICĂ ȘI DE CE EA NU ESTE CU PUTINȚĂ ACUM

Lipsa unei adevărate drepte naționale reprezintă principala formă de dezechilibru a actualei scene politice românești. Incoerența politică de centru-dreapta a devitalizantului P.N.Ț.-c.d., împotmolit în narcisism paseist și-n oportunism masonic, este departe de a umple acest gol. Firavele întreprinderi politice ale unui Marian Munteanu sau Radu Sorescu s-au confruntat în alegeri cu propria lor nimicnicie (ca să nu mai vorbim de infiltrarea lor cu fel de fel de figuri dubioase, de extracție securisto-kaghebistă). În ce privește exhibiționismul pseudo-naționalist al unor formațiuni politice evident neocomuniste (în primul rînd P.U.N.R. și P.R.M.), ele nu pot fi asimilate dreptei (așa cum se mai insinuează uneori) decît fie de către niște analfabeți politic, fie de către niște ticăloși interesați. Pseudo-naționalismul acesta de sorginte ceaușistă, lipsit de temeiurile morale și spirituale autentice, nu constituie altceva decît cea mai abominabilă formă a extremismului de stînga (dovadă și excelentele relații pe care le întreți cu P.S.M. și F.D.S.N.). Toate acestea nu sînt decît țăndări ale vechiului P.C.R., care continuă să reflecte "lumina de la Răsărit". Cît despre formațiunile numite A.C. și P.A.C. — lăsăm la o parte spulberatul P.N.L. — ele sînt adversare mărturisite ale oricărei forme de dreaptă politică, rumenindu-se la feștila socialismului francez, prin cotloanele lojilor masonice.

Stînga nu va putea drege niciodată ceea ce tocmai ea a ruinat (mai întîi în formele moderate ale stîngismului interbelic, apoi în cele extremiste ale stîngismului postbelic). Orice stîngism politic este fundamental antinațional și anticreștin, demagogic și dizolvant. El face întotdeauna jocul unor forțe străine și e mutilat de cel mai abject politicianism (pe linia cinismului machiavelic). Ce a însemnat stînga în istoria poporului român? Trădare — cu sau fără mănuși, ceea ce, în principal, nu mai are nici o importanță! Stînga democratică a făcut (și face) jocul iudeo-masoneriei internaționale, punînd țara la cheremul finanței mondiale. Stînga antidemocrată (comunismul, în speță) a închinat țara Moscovei roșii, în jurul căreia continuă să se învîrtă și azi, ca fluturele în jurul lămpii, oricîte dezmințiri teoretice ne-ar da. Însăși cearta comuniști—anticomuniști devine neesențială pentru viitorul nostru național atîta vreme cît se duce în cercul vicios al stîngii. Că ne vindem lui Ivan sau că ne vindem lui Ițic, tot vînduți se cheamă că sîntem (atît materialicește, cît și spiritualicește)!

Un început ferm și curat de dreaptă românească ar putea readuce un plus de demnitate națională și de armonie creștină, de cinste sufletească și de creativitatea etnică. În actualul context internațional, în care stîngismul s-a generalizat ca o cangrenă, sub bagheta ocultă a imperialismului iudeo-masonic, iar mințile oamenilor sînt tot mai înțepenite și mai confuze, nu prea este loc deocamdată pentru o dreaptă de mare anvergură. Dar o dreaptă de echilibru, moderată și abilă, mergînd măcar pe linia unui **minimum de compromisuri** (spre deosebire de orice formă a stîngii, ce merge prin definiție pe linia **maximului de compromisuri**), poate fi înfiripată treptat, cu condiția de a porni la drum cu oameni temeinici și nepătați, dispuși la muncă și la sacrificii dezinteresate, așteptînd — și pregătindu-se pentru — un ceas istoric mai fast. Ea nu se poate naște însă peste noapte, așa că terenul se cade plivit cu răbdare. E nevoie, în prealabil, de o amplă campanie de educație națională, de formarea unor elite funcționale la nivelul tinerei generații. A ne cheltui forțele exclusiv în haosul acțiunii politice imediate ar însemna să punem încă o dată carul înaintea boilor!

Avem nevoie de o dreaptă autentică, și dacă ea nu este cu putință acum, se impune măcar **a începe să o facem cu putință** pentru ziua de mîine. Căci altminteri, parafrazîndu-l pe Nicolae Iorga, vom ajunge ca **noi să nu mai fim noi**...

DEOCAMDATĂ SPERANȚE

După ce, furată de iluziile clipei, Mișcarea pentru România și-a irosit un an de existență punînd carul înaintea boilor (adică voind să concureze în cursa electorală fără o pregătire adecvată și fără o "educare" a scontatului electorat), iat-o demarînd abia acum în sens constructiv, cu cel de-al treilea număr al publicației «Mișcarea» (realizatori: Karina Knapek, Bogdan Munteanu, George și Victor Roncea, Mugur Vasiliu). D-l Marian Munteanu pare să fi înțeles în sfîrșit, imediat ce i s-a luat jucăria electorală, că numai un organ de presă incisiv și bine orientat poate forma, în timp, fundamentul moral și ideologic al unei posibile afirmări viitoare. Dacă această cale firească ar fi fost urmată cu stăruința de la început, astăzi d-l Marian Munteanu și formațiunea sa politică ar fi avut poate o deziluzie mai puțin și o învrednicire mai mult... Noi tragem încă nădejde că «Mișcarea» în măsura în care va ști să se ferească de microbi, va putea deveni plămînul prin care național-democrația să respire cu adevărat.

Numărul 3 (pentru cele următoare există intenția unei periodicități bilunare) se deschide cu un articol de fond în care d-l Ilie Bădescu, "Președintele Senatului Mișcării", ne ține o predică anostă, dar corectă, despre ceea ce dumnealui numește **Generația Mărturisirii**. Hotărît lucru, d-l Bădescu pare a avea **vocația funcționalității propagandistice**, indiferent de frontul ideologic în care se înregimentează. Din scrisul dumnealui se vede limpede că are experiența referatului propagandistic; și se mai vede și strădania, altminteri lăudabilă, de a încerca să motiveze prin scris cultul cam stînjenitor pe care tinerii fruntași ai M.P.R. îl au pentru statura intelectuală a domniei-sale. Nu e ușor, firește, **să fii** Ilie Bădescu și **să pari** Nae Ionescu...

Pe pagina 3 d-l M. Munteanu ne propune o introducere într-o "doctrină a faptei", silindu-se să răspundă la cele trei mari întrebări ale filosofiei (Cine sîntem? De unde venim? Încotro ne ducem?), dar dintr-o perspectivă mai terestră, trădată de o a patra întrebare (Cum procedăm?). Stilul simplu și limpede este adaptat de minune țelului propus. Îl vom urmări cu interes.

Miezul spiritual al revistei îl constituie deocamdată "Convorbirile cu Părintele Galeriu" (consemnate de d-nii Dionisie Tomoaia și Mugur Vasiliu și însoțite de fotografiile realizate de d-l Victor Roncea), precum și primul dintre cele "Șapte cuvinte către tineri" ale Părintelui Gheorghe Calciu, altă mare figură a ortodoxiei noastre contemporane.

D-l Marcel Petrișor este prezent cu utilul articol privitor la raporturile noastre cu Europa (avansînd cîteva întrebări și avertismente ocolite în general de oamenii "cuminți").

D-l Gheorghe Roncea își face public curajosul material prezentat în primăvara acestui an la Conferința Națională a Laicatului Ortodox (**Fenomenul anticreștin în România**), vădind aceeași tot mai necesară lipsă de "cumințenie" (problema new-age-ismului de sorginte masonică s-ar cuveni să preocupe prioritar toate publicațiile noastre cu adevărat naționale și creștine).

Să mai menționăm și articolele incisive, cu vînă de pamflet, ale d-lui Mugur Vasiliu (**Care alegeri?** și **Împăratu' Roșu**). În ultimul se clarifică, între altele semnul electoral al M.P.R. (pe înțelesul d-lui Iliescu). Păcat că, în tinerescul său avînt pamfletar, autorului îi scapă, de dragul d-lui Bădescu, o frază necumpănită ca aceasta (vizîndu-l pe criticul literar Mircea Iorgulescu): "Cu privire la atacurile la persoană, trebuie să știți, dom' Iorgulescu, că n-aveți nas și nici nivelul de alfabetizare, necesare pentru a face referiri la persoana d-lui profesor Ilie Bădescu". Se pare că, în orice caz, "nas" d-l Iorgulescu a avut, are și va mai avea. Cît despre "nivelul de alfabetizare", nu că l-am iubi noi pe d-l Iorgulescu, dar nu prea i-l putem contesta; sau, oricum, nu mai mult decît d-lui Bădescu, care, vă rog să ne credeți, privit **din afara** M.P.R., nu arată prea strălucit (riscînd chiar să poată fi identificat, tipologic, în faimosul **Eseu despre lumea lui Caragiale**).

În perspectivă ni se anunță dezbateri asupra problemei legionare. Noi am prefera mai degrabă un bun legionarism în problema dezbaterilor principale...

Oricum, dacă «Mișcarea» va evolua în cadrele propuse, **fără funării** și **fără asecisme**, credem că "Noua Generație" va avea realmente de cîștigat. Căci, principial vorbind, tineretul trebuie într-adevăr scos în arenă, dar altoit pe trunchiul virtuților strămoșești. Aici d-l M. Munteanu nu s-a înșelat. Dar, după cum se vede, greul vine abia de la întrebarea a parta: **Cum procedăm?**. Tot restul este — vorba (și grafia) d-lui Bădescu — risipă "în cîte-și patru punctele cardinale"...

"MORMÎNTUL REACȚIUNII"

Episodul XV (Canalul — "mormînt al reacțiunii") din zguduitorul "Memoriu al durerii", realizat cu destul curaj de d-na Lucia Hossu-Longin, a deschis seria celor patru episoade închinate lagărelor de muncă forțată de la Canalul Dunăre—Marea Neagră. Acest episod urma să fie dat pe post încă din perioada anterioară alegerilor de la 27 septembrie. Amînarea lui pentru sfîrșitul lunii octombrie este grăitoare. Ne întrebăm (retoric, firește!): de ce oare actuala Putere, care ar vrea să ne convingă că nu mai este comunistă, se teme totuși atît de mult de deconspirarea publică a ororilor comunismului?

Din păcate, d-na Hossu-Longin și-a ales și de astă-dată oamenii după criterii cel puțin curioase. Dar ceea ce a indignat pe mulți a fost apariția în centrul evocărilor a unui personaj precum d-l Mircea Ionescu-Quintus. Nu vrem să ne referim la comportamentul în închisoare al d-lui Quintus. E de ajuns, ca să-l calificăm pe om, să amintim că în perioada post-ceaușistă domnia-sa a devenit unul dintre trădătorii Opoziției românești, împreună cu ridicolul său patron, d-l Radu Cîmpeanu, cu sănduleștii și cu halaicii abjecției noastre "istorice". Deși a funcționat timp de peste un an ca Ministru al Justiției, n-a îndrăznit, deși a fost deținut politic (ar fi plătit fiul pentru tată!) nici un singur gest incomod pentru Puterea neocomunistă, dovedind un oportunism moral și profesional pe care acum încearcă să-l treacă întreg în spinarea Procuraturii. Vezi Doamne, d-l Quintus ar fi fost pus pe fapte mari, dar structurile statului nostru de drept l-au împiedicat să se desfășoare!

Cert rămîne un lucru: în ciuda dezvăluirilor incriminatoare ale "Memorialului durerii" și în ciuda faptului că în fruntea Justiției țării s-a aflat un os de "liberal", nici un pas înainte nu a fost făcut în direcția restabilirii oficiale a adevărului și tragerii la răspundere a celor vinovați. Nicolski a murit, Drăghici a șters-o din țară, iar despre un Doicaru, de pildă, nu s-a pomenit nimic. Figuri sinistre de torționari, sfidînd la televiziune un popor întreg, o duc bine merci: unii prin străinătățuri (ca evreul Coller), alții chiar, vorba aceea, "cu noi, dintre noi, pentru noi"... Dreptatea umblă cu capul spart și probabil că morții ni se răsucesc în morminte, sub munții de pămînt de la Canal și sub cocinile de porci de la Aiud! Cu ei zace îngropată "reacțiunea" românească, adică ultima tresărire de demnitate umană și națională a neamului nostru în fața Istoriei și în fața lui Dumnezeu.

V.A.M.

Editura "PUNCTE CARDINALE"
B.R.D. Sucursala Sibiu
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacțional:
Gabriel CONSTANTINESCU, Demostene ANDRONESCU, Marcel PETRIȘOR, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU

Adresa: 2400 Sibiu, Calea Dumbrăvii nr. 109
tel. 92/422536

Tehnoredactare
Teodora Ciuchină
Machetator: I Nistor
Tiparul
"POLSIB" s.A.